

Digisti kylässä -hanke

1.2.2019-31.1.2021

Loppuraportti

Kirjoittajat:

Susanna Nurmeksela

Essi Heimovaara-Kotonen

Heidi Kervinen

Kirsi Kauko

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

**KESKI-SUOMEN
SYDÄNPIIRI RY**

Sisällys

1. Toteuttajan nimi	3
2. Hankkeen nimi ja hanketunnus	3
3. Yhteenvedo hankkeesta	3
4. Raportti	3
4.1. Hankkeen tavoitteet	3
A) Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on	3
B) Hankkeen tavoitteet	5
4.2. Toteutus	6
A) Toimenpiteet	6
Digitaitokurssit	6
Digipalvelupäivät	7
Digituutoritoiminta	10
Kylävideot	12
Webinaarit	14
Minecraft-pajat	14
Sydänkatsastuskiertue	15
Luontokuntosali	16
Hankkeen päätösseminaari	17
B) Aikataulu	19
C) Resurssit	19
D) Toteutuksen organisaatio	20
E) Kustannukset ja rahoitus	20
F) Raportointi ja seuranta	21
G) Toteutusolelutukset ja riskit	21
4.3. Yhteistyökumppanit	22
4.4. Tulokset ja vaikutukset	26
Esitykset jatkotoimenpiteiksi	33
Allekirjoittajat ja päiväys	34

Liite 1 Digisti kylässä -hankkeen arviointiraportti

1. Toteuttajan nimi

Päätoteuttaja: Jyväskylän ammattikorkeakoulu oy

Osatoteuttaja: Keski-Suomen Sydämpiiri ry

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Hankkeen nimi: Digisti kylässä

Hanketunnus: 84420

3. Yhteenveto hankkeesta

Digisti kylässä on kaksivuotinen maaseuturahaston rahoittama kehittämishanke, jonka tavoitteena on ollut digitaalisuutta hyödyntäen edistää Keski-Suomen maaseudun asukkaiden hyvinvointia ja elämänlaatua sekä lisätä kylien ja pienten taajamien asukkaiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja digitalisaatiomyönteistä asennetta sekä kasvattaa maaseudun vetovoimaisuutta. Digisti kylässä – hanke on pyrkinyt lisäämään Keski-Suomen maaseudun asukkaiden digitaitoja ja valmiuksia käyttää sähköisiä palveluja sekä tarjonnut kylille ja yhdistyksille työkaluja kylätoiminnan kehittämiseksi digitaalisuutta hyödyntäen. Tavoitteiden saavuttamiseksi hankkeessa on toteutettu monenlaisia toimenpiteitä; digiklinikoita ja digipalvelupäiviä, perehdytetty digituutoreita, koordinoitu digivertaistoimintaa sekä tehty kylävideoita. Toiminta on ollut kaikenikäisille suunnattua.

4. Raportti

4.1. Hankkeen tavoitteet

A) Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Yhteisöllisyys, kylätoiminta sekä yhdessä tekeminen mainitaan maaseudun vahvuuksiksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa 2014-2020 esitetystä SWOT-analyysissä. Maaseudun haasteeksi on tunnistettu vääristynyt väestön ikärakenne sekä poismuutto. Kehittämisohjelman painopisteen M07 (Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla) toimenpiteiden tavoitteena on kasvattaa maaseudun elinvoimaisuutta, palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta ja parantaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Ikääntyvän väestön tarpeet on myös nostettu esiin. Kehittämisohjelmassa tunnistetaan, että verkossa tarjottavilla palveluilla voidaan vastata kuluttajien tarpeeseen palvelujen saavutettavuudesta, mutta ne

voivat tarjota myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Digisti kylässä -hankkeen tavoitteena oli ennaltaehkäistä digisyrjäytymistä etenkin iäkkäämmän väestön osalta ja helpottaa ja tukea väestöä sähköisten palvelujen käyttöönotossa.

Digisti kylässä -hanke edisti toiminnallaan Keski-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014-2020 painopistettä Monimuotoinen maaseutuasuminen ja läpileikkaavia teemoja Nuoret maaseudun voimavaraksi ja Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen. Hankkeessa edistettiin sähköisten palvelujen käyttöönottoa ja tuettiin kylien elinvoimaisuutta mm. kylien sähköisten viestintäkanavien käyttöä lisäämällä sekä kylävideoiden kautta. Nuoria osallistettiin mukaan hankkeeseen heitä kiinnostavilla digitaalisilla menetelmillä, mm. Minecraft -työpajoilla. Hankkeessa edistettiin ylisukupolisesti myönteistä maaseutukuvaa.

Leader-ryhmien kehittämisstrategiat linjaavat maaseudun kehittämistä paikallisella tasolla. Keski-Suomen Leader-ryhmien strategioissa on omana painopisteensä mainittu yhteisöllisyys ja sen edistäminen sekä yhteistyön parantaminen, etenkin kylätasolla ja myös kylien välillä. Myös nuorten aktivoiminen ja nuoriin kohdistuvat toimenpiteet sekä nuorten itsensä aktivoituminen mainitaan Leader-ryhmien strategioissa omana kehittämisteemana. Ohjelmakauden 2014-2020 Leader-ryhmien strategioiden keskiössä Keski-Suomessa on asuminen, yrittäminen ja työnteko maaseudulla. Palveluiden edistäminen (mm. määrä, laatu ja saavutettavuus) mainitaan useassa strategiassa. Lisäksi suurimmassa osassa strategioita puhutaan palveluiden järjestämisestä uudella tavalla. Läpileikkaavana teemana korostetaan yhteisöllisyyttä ja ympäristön hyvää tilaa. Sanana digitalisaatio mainitaan vain muutaman kerran. Digitalisaatio nähdään läpileikkaavana ilmiönä, eli se liittyy mainituissa strategioissa tiiviisti yhteen muiden painopisteiden, kuten työnteon tai yhteisöllisyyden kanssa. Käytännössä digitalisaatio nähdään mahdollisuutena parantaa maaseudulla asumisen, yrittämisen ja työskentelyn edellytyksiä.

Valtioneuvoston julkaisun Smart Countryside - Maaseudun palveluiden kehittäminen ja monipuolistaminen digitalisaatiota ja kokeiluja hyödyntämällä (2017) mukaan maaseudun kehittämisen ohjelmissa ja strategioissa digitalisaatio nähdään pääosin hallinnan tai päätoimen tukemisen välineenä. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa 2014- 2020 sähköisiä palveluita tarkastellaan sekä tavoitteiden että hallinnoinnin instrumenttien näkökulmasta. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman yhtenä tavoitteena on lisätä maaseudun saavutettavuutta mm. tietoliikenneyhteyksien parantamishankkeilla ja sähköisten palvelujen kehittämishankkeilla. Hankkeita toteutetaan alueilla, joille yhteyksiä ei markkinaehtoisesti rakenneta. Kuluttajien näkökulmasta sähköisen liiketoiminnan ja verkkopalveluiden kehittäminen, teknologian innovatiivinen hyödyntäminen ja logististen ratkaisujen löytyminen ovat keskeistä alan kehittymiselle.

B) Hankkeen tavoitteet

Hankkeen pitkän aikavälin tavoitteena oli digitaalisuutta hyödyntäen edistää Keski-Suomen maaseudun asukkaiden hyvinvointia ja elämänlaatua, lisätä kylien ja pienten taajamien asukkaiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, lisätä digitalisaatiomyönteistä asennetta sekä kasvattaa maaseudun vetovoimaisuutta.

Hankkeen osatavoitteina oli

- Vahvistaa maaseudun asukkaiden digitaitoja, digitaalista pääomaa sekä digiosallisuutta, ja vähentää eriarvoisuutta mm. palvelujen saavutettavuudessa kehittämällä digitukipalveluita ja digivertaistoimintaa kylillä.
- Kehittää verkossa tarjottavien palveluiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä järjestämällä digiklinikka/digipalvelupäivä -toimintaa.
- Lisätä kylien asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia hyödyntämällä digipalveluita terveyden ylläpitämisessä ja -seurannassa sekä palveluiden saavutettavuudessa tukemalla terveyteen liittyvien sovellusten käyttöönottoa erityisesti ikäihmisillä.
- Tuoda keskisuomalaista maaseutuasumista positiivisesti esille digitaalisuutta hyödyntäen (esim. virtuaalikyälätaloon tuotetut videot) ja samalla osallistaa erityisesti lapsia ja nuoria mukaan toimintaan, sekä kehittää sosiaalista toimintaympäristöä.
- Kehittää terveyttä ja hyvinvointia tukevaa kylätoimintaa mm. virtuaalikyälätalomallilla.
- Tukea maaseudun kyliä löytämään uusia digitalisaatiota hyödyntäviä keinoja yhteisöllisyyden säilyttämiseen ja vahvistamiseen, kylän yhteisen toiminnan kehittämiseen sekä naapuriavun, vertaisavun tai järjestöjen vapaaehtoisavun välittämiseen.

Hankkeen toimenpiteillä edistettiin kylien asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia oman kylän toiminnan kehittämiseen, ja mahdollistettiin kyläläisten kohtaaminen ja yhteisöllinen elämäntapa myös kylillä, joilla ei ole yhteistä kokoontumispaikkaa. Lisäksi hanke pyrki vähentämään ikääntyneiden digisyrjäytymistä, kasvattamaan tasa-arvoa ja parantamaan palveluiden saavutettavuutta lisäämällä ikäihmisten digitoimintakykyä. Toiminnalla pyrittiin vähentämään yksinäisyyttä ja syrjäytymistä, lisäämään yhteisöllisyyttä sekä osallistamaan lapsia, nuoria ja perheitä mukaan aiempaa enemmän sekä lisäämään sukupolvien välistä yhteistyötä. Hanke pyrki tuomaan esille maaseudun myönteisiä voimavaroja sukupolvien välisellä yhteistyöllä digitalisaatiota hyödyntäen.

4.2. Toteutus

A) Toimenpiteet

Seuraavassa on esitelty hankkeen eri toimenpiteet ja pohdittu niiden toimivuutta ja vaikuttavuutta.

Digitaitokurssit

Digitaitokurssit olivat hankkeen merkittävin ja halutuin toimintamuoto. Monella kylällä pidettiin hankkeen toiminta-aikana oikea digikurssien sarja, koska kyläläisiltä tuli aina uusia toiveita ja halua oppia lisää. Digikursseilla opiskeltiin paljon perusasioita, kuten älylaitteiden peruskäyttöä, internetselaimen käyttöä, tiedonhakua, tietoturva-asioita, karttapalveluiden hyödyntämistä, viranomaispalveluja, sähköisiä terveyspalveluita, viihdekäyttöä ja sosiaalisen median alustoja. Kurseja pidettiin myös taitto-ohjelma Canvasta, Google-työkaluista, videon editoimisesta, tekstinkäsittelystä, taulukkolaskennasta sekä etäkokouspalveluista. Kurseista saatu palaute oli erittäin positiivista.

Kylien lisäksi digitaitokursseja pidettiin paljon myös yhdistystoimijoille. Erityisesti sydänyhdistykset sekä Eläkeliiton paikallisyhdistykset olivat aktiivisesti mukana koko hankkeen ajan ja heille järjestettiin useita kurseja aina sosiaalisen median alustoista, tietosuojaan ja etäkokouspalveluihin. Yhdistyksiltä saatu palaute oli positiivista ja monet kokivat saaneensa työkaluja toimintansa kehittämiseen. Hanke pystyi tarjoamaan tukea korona-ajan digiloikkaan.

”Yhteistyö hankkeen tiimoilta antanut paljon uusia mahdollisuuksia järjestötoimintaan. Paljon saatu kentältä positiivista palautetta. Hienoa työtä!”

”Sähköpostia käytämme hallituksen asioiden tiedottamisessa, mitä ei aikaisemmin ole tapahtunut. Tietokone on tapahtumissa mukana asioiden esittelyssä.”

Tässä digikurssitunnelmia Kannonkosken Käräjämäeltä alkusyksystä 2019: <https://youtu.be/Hl-n-BjY2Lk>

Digipalvelupäivät

Yksi suunnitelluista toiminnan muodoista hankkeessa oli digipalvelupäivien järjestäminen. Digipalvelupäivissä esitellään erilaisia sähköisen asioinnin tapoja ja autetaan niiden käytössä sekä tarjotaan apua älylaitteiden ongelmiin. Näihin tapahtumiin pyrittiin kutsumaan myös muita toimijoita mukaan, esimerkiksi pankki, Kela, Kanta-palvelu, vero toimisto ja TE-toimisto, esittelemään omaa palveluaan. Tapahtumiin kutsuttiin myös eri yhdistyksiä, kuten paikalliset sydänyhdistykset, Keski-Suomen Muistiyhdistys sekä NaApurit-hanke.

MULTIAN KIRJASTOLLA | TI 11.2. | KLO 12 - 15

Vaivatta verkossa -digipalvelupäivä

Haluatko kehittää digitaitojasi? Toivotko sujuvuutta sähköiseen asiointiin? Kaipaako uusia ideoita hyvinvoinnin edistämiseen?

Kysy asiantuntijalta:

- Verkkopankki ja mobiilipankki tutuksi: Multian OP
- Tietoisuus sähköisistä palveluista: TE-PALVELUT klo 12.30
- Tietoisuus sähköisistä palveluista: VEROHALLINTO klo 13.00

Hyvinvointia digisti:

- Luotettava terveystieto netissä
- Hyvinvointisovellukset ja -laitteet
- Sydämen rytmintarkastus Heart2Save -laitteella
- paikallinen sydänyhdistys

Ongelmia älylaitteen kanssa? Digitukiklinikka palvelee klo 12-15 Ota oma laite mukaan!

Lisätietoja tapahtuman Facebook-sivulla!

Kuva: Susanna Nurmeksela

Hanke tarjosi opastusta sähköisten terveyspalveluiden käyttöön ja luotettavan terveystiedon löytämiseen internetistä tablettitietokoneiden avulla. Muutamassa tapahtumassa oli esittelyssä myös kaksi erilaista aktiivisuutta seuraavaa kelloa. Lisäksi hanke piti digipalvelupäivissä digitukiklinikkaa, jossa sai apua esimerkiksi älylaitteen ongelmiin. Joissain tapahtumissa hankkeen työntekijä suoritti eteisvärinämittauksia Keski-Suomen Sydänpiirin käytössä olevalla Heart2Save-laitteella.

Hankkeen aikana järjestettiin yhteensä seitsemän digipalvelupäivää seitsemällä eri paikkakunnalla. Osallistujia oli yhteensä noin 150. Kaikki tapahtumat järjestettiin paikallisen kirjaston tiloissa. Vaikka osallistujamäärät jäivät osassa tapahtumia melko pieneksi, digipalvelupäivien kävijät olivat tyytyväisiä päivän sisältöön ja kokivat saavansa uutta tietoa ja ratkaisuja digiongelmiinsa. Erityisesti digiklinikka auttoi monen ongelmiin, ja klinikalla saatettiin viettää pitkään aika opettellen yhdessä esimerkiksi älypuhelimien käyttöä. Pienille osallistujamäärille ei löytynyt selitystä, sillä tapahtumien markkinointiin panostettiin. Niitä mainostettiin paikallislehdissä, sosiaalisessa mediassa sekä kirjaston esille laittamalla lehtisillä.

Tuula Pietola (oik.) katsoi uutta eteisvärinä mittavaa laitetta Susanna Nurmekesän orastavalla kirjastossa.

Hanke rohkaisee astumaan digiaikaan

Elina Syrjinen

Keskiviikkona aamuna ilmapölyä kirjastossa oli mukautettu asiasta opastusta tietokoneen ongelmaksi tunnetuissa sähköisissä terveyspalveluissa. Digipalvelupäivä järjestettiin kirjaston avoimissa tietokoneissa ja älypuhelimissa. Ohjelmaa ohjasi kirjaston johtaja Elina Syrjinen. Hän esitteli kirjaston palveluita ja ohjelmia, jotka ovat avoimia kaikille. Hän myös esitteli kirjaston palveluita ja ohjelmia, jotka ovat avoimia kaikille. Hän myös esitteli kirjaston palveluita ja ohjelmia, jotka ovat avoimia kaikille.

Digipalvelupäivä hankkeen työntekijä Heidi Korhonen (vas.), Tuukka Kivijoki ja Susanna Nurmekesä tarjoavat digipalvelupäivää.

Hankkeen tavoitteena on edistää digitaalisten palveluiden käyttöä ja tukea ihmisiä ongelmiensa ratkaisemisessa. Ohjelmaa ohjasi kirjaston johtaja Elina Syrjinen. Hän esitteli kirjaston palveluita ja ohjelmia, jotka ovat avoimia kaikille. Hän myös esitteli kirjaston palveluita ja ohjelmia, jotka ovat avoimia kaikille.

Kotona & kylässä / 9

Terveyttä edistäen

Proteiini ja digitaaliset palvelut olivat keskiössä Sydämen asialla -päivässä pääkirjastossa.

Tuula Manninen

Hankasalmen pääkirjastossa oli tänä aamuna tarjolla tietoa sydän- ja aivoterveystietoa ja ylläpidettävien terveiden elämäntapojen lisäksi myös omahoitoa, kun Laukaan seurakunnan sydän- ja aivoterveystietoa. Hyvä proteiini on elämäntapa, joka on terveystietoa. Hyvä proteiini on elämäntapa, joka on terveystietoa. Hyvä proteiini on elämäntapa, joka on terveystietoa.

Proteiini on elämäntapa, joka on terveystietoa. Hyvä proteiini on elämäntapa, joka on terveystietoa. Hyvä proteiini on elämäntapa, joka on terveystietoa. Hyvä proteiini on elämäntapa, joka on terveystietoa.

Digitaalisten palveluiden käyttöä tuetaan ja opastetaan. Ohjelmaa ohjasi kirjaston johtaja Elina Syrjinen. Hän esitteli kirjaston palveluita ja ohjelmia, jotka ovat avoimia kaikille. Hän myös esitteli kirjaston palveluita ja ohjelmia, jotka ovat avoimia kaikille.

Ohjelmaa ohjasi kirjaston johtaja Elina Syrjinen. Hän esitteli kirjaston palveluita ja ohjelmia, jotka ovat avoimia kaikille. Hän myös esitteli kirjaston palveluita ja ohjelmia, jotka ovat avoimia kaikille.

Venokodolaiset Kaarina (vas.) ja Esko Rajala keskustelivat Digisti kyössä hankkeen projektin johtajien Susanna Nurmekesän kanssa sähköisistä terveyspalveluista. Esko Rajala kertoo, että Kanta-palvelua lukuun ottamatta esillä olleet palvelut olivat heille vieraita. Rajalat tuivat tapahtumaan sekä uusia asiakkaita että oppimaan sydänpiirin käyttöä.

Digipalvelupäivä toi apua älylaiteongelmiin

Jämsän Seutu
toimitus.jamsanseutu@almamedia.fi

Digisti kylässä -hankkeen järjestämää Digipalvelupäivää vietettiin keskiviikkona 27. marraskuuta Kuoreveden kirjastolla Hallin kylällä.

Päivän ideana oli tuoda digitaalisten palveluiden kehittäminen kaikkien ulottuville helposti ja matalalla kynnyksellä.

Digitaalisten ratkaisuiden parhaimmaksi tarkoitus on kuitenkin helpottaa arkeamme ja tuoda pal-

velut kaikkein ulottuville – myös maaseudulle.

Digisti kylässä -hankkeen työntekijät auttoivat kävijöitä älylaitteiden kanssa vastaan tulleissa ongelmissa, esimerkiksi salasanojen uusimisessa, sovellusten käytössä ja tietokoneen joulusiivouksen tekemisessä.

Digikinikka osoittautuikin palvelupäivän suosituimmaksi toimintapisteeksi ja useat kävijät saivat avun omien laitteidensa kanssa.

Digipalvelupäivässä riitti kävijöitä tasaiseen tahtiin. Yksi vinkkejä hakeneista oli Ulla Anttila.

– Kyllä tällainen palvelupäivä on todella hyvä, kun voi tulla oman tietokoneen kanssa ja katsotaan hommat selviksi paikan päällä. Pääsin nyt kirjautumaan OmaPostiin, mistä löytyi lääkärin lähettämät epikriisit, paikalle saapunut Ulla Anttila kertoo.

Esillä oli myös älylaitteita, kuten aktiivisuusrannekkeita.

Paikalla kirjastolla olivat myös Kelan ja Osuuspankin edustajat, jotka antoivat konkreettista opastusta heidän omiin sähköisiin palveluihinsa.

Paikallinen Sydänpiiri puolestaan esitteli toimintaansa ja jakoi tietoa sydänterveystietoa.

Digisti kylässä -hankkeen päätoimittaja on Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kirjastot valikoituivat digipalvelupäivien järjestyspaikaksi siitä syystä, että kirjasto on kaikille asukkaille avoin paikka, joka tarjoaa itsekkin digitukea. Kirjastot toimivat pienilläkin paikkakunnilla esimerkiksi itsepalvelukirjastona. Kirjastot eivät kuitenkaan olleet tapahtumapaikkana kaikkein parhaita, sillä usealla paikkakunnalla tilojen ahtaus aiheutti ongelmia esittelypisteiden asetteluun. Tilojen ahtauden vuoksi saattoi myös tuntua siltä, että tapahtuman järjestäminen häiritsi kirjaston muuta toimintaa, kuten lehtilukusalin käyttöä. Kirjaston työntekijät antoivat kuitenkin lähinnä positiivista palautetta tapahtumista ja kertoivat, että digituen antaminen on oleellinen osa heidänkin työtään ja oli mukavaa saada ”lisävoimia” tämän osan hoitamiseen.

Tässä erään jämsäläisrouvan mietteitä Hallin digipalvelupäivästä videon muodossa:

<https://youtu.be/lwKUhgDQkGE>

Keväällä 2020 covid19-epidemian poikkeustilanteen alettua hanke tarjosi digitukea puhelimitse ja tämä palvelu jatkui aina hankkeen päättymiseen saakka. Digituelle oli kysyntää erityisesti keväällä 2020 ja moni sai avun digipulmaansa tätä kautta.

Kuvat: Heidi Kervinen ja Susanna Nurmeksela

Digituutoritoiminta

Digituutoritoiminta tarkoittaa vertaisohjaajan antamaa opastusta tietokoneen, älylaitteen tai sähköisen palveluun käyttöön. Tuutoritoiminnassa tärkeäksi koetaan juuri vertaisuus: etenkin ikääntyneet henkilöt kokevat oppimansa paremmin ja uskaltavat hakea apua, jos avunantaja on samaa ikäluokkaa. Uusia tuutoreita rekrytoidessa on korostettu sitä, ettei tuutorin tarvitse olla IT-ammattilainen, vaan riittää, jos osaa opettaa yhdenkin asian eteenpäin ja haluaa auttaa ja oppia uutta.

Tuutorivalmennuksia järjestettiin hankkeen aikana kolme. Näistä ensimmäinen järjestettiin Jämsän alueen kylille, ja kaksi muuta Sydänyhdistyksille. Osallistujia valmennuksissa oli yhteensä 31. Jämsän valmennuksessa osallistujia oli yhteensä viideltä eri kylältä. Sydänyhdistyksien valmennuksissa oli henkilöitä kahdeksasta eri yhdistyksestä. Valmennuksissa käytiin läpi muutamia yleisiä digipulmia, joita tuutorit saattavat kohdata. Tämän lisäksi keskityttiin hyvän tuutorin ominaisuuksiin, tuutoritoiminnan eettiseen ohjeistukseen sekä siihen, miten tuutori käytännössä toimii kylällä tai yhdistyksessä.

Jämsän kylien digituutoreita. Kuva: Heidi Kervinen

Jämsän kylillä digituutoritoiminta juurtui muutaman eri kyläyhdistyksen käyttöön. Länkipohjassa tutortoiminta saatiin osaksi Länkipohjan Symppiksen toimintaa ja kokemukset ovat olleet erittäin hyviä. Digituuelle on ollut kasvava kysyntä. Tuutoreille toimitettiin tuutoritoiminnan opas ja avainnauha. Kylillä digituutori toimii niin, että apua tarvitseva henkilö on yhteydessä kyläyhdistyksen puheenjohtajaan, joka antaa tälle digituutorin yhteystiedot. Tuutorin toimintaa on mainostettu kyläyhdistyksen tiedotteissa ja ilmoitustaululla.

Toiminta on kahden valmennuksen jälkeen lähtenyt pikkuhiljaa käyntiin sydänyhdistyksissä. Toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen on ollut helpompaa niissä yhdistyksissä, joissa useampi kuin yksi henkilö on osallistunut valmennuksiin. Tuutoritoiminnan käytänteeton osoittautunut ongelmaksi yhdistyksissä, ja sen takia toiminnan aloittaminen on viivästynyt. Jos yksi yhdistys lähtisi toteuttamaan toimintaa, muut yhdistykset saattaisivat esimerkin voimasta lähteä myös kehittämään toimintaansa.

Hankkeen yhtenä toimenpiteenä oli kylätoiminnan näkyväksi tekeminen yhdessä kyläläisten kanssa kylävideoiden kautta. Videoiden tarkoitus oli lisätä keskusomalaista maaseutunäkyvyyttä ja tuoda maaseutuasumista positiivisesti esille eri sosiaalisen median kanavissa. Videot toimivat maaseutubrändin ja kylien näkyvyyden nostattajina kuntien kotisivuilla tulevaisuudessakin.

Pihlajavesi lentää maailmalle

Pihlajavesi - Silence de la forêt -video, avasi kuun lopulla Suomi-näyttelyn Ranskassa, Nizzan Louis Nucéra -kirjastossa.

Ilari Kotimäki
toimitus.suurkeuruu@almamedia.fi

Pihlajavesi lentää tänä tänä syksynä maailmalle: Kari Kotirannan, Pertti Jartin ja Matti Saarisen johtaman yhdeksänhengen työryhmän aikaansaannos, Pihlajavesi - Silence de la forêt -video, avasi 25. lokakuuta Suomi-näyttelyn yhdessä Euroopan arvostetuimmassa kirjastossa, Nizzan Louis Nucé-
rassa.

Kari Kotiranta on tyytyväinen työn tulokseen, kahden minuutin videoon, Pihlajavesi ilmasta katsottuna. Video julkaistiin ja sai ensiesityksensä Nizzan keskuskirjastossa Suomi-näyttelyn avajaisissa. Video on Pihlajaveden voiman ja taidon näyte. Se on osa Älypihlaja- ja Digisti kylässä -hankkeiden yhteistyötä.

Kotiranta kiittelee Jyväskylän ammattikorkeakoulun Susanna Nurmekselaa, Tuukka Kivi-ojaa ja Jani Pyykköstä. He toivat teknisen ja taidollisen jalustan videotyön toteutukselle. Suomi-näyttely on esillä Nizzan Louis Nucéran keskuskirjastossa 8. marraskuuta 2019 saakka.

Tuntematon Suomi

– Jo nyt on käynyt selväksi, etteivät ranskalaiset Suomesta juurikaan tiedä, toteaa lokakuun ajan Nizzan kirjastossa näyttelyä koonnut kirjallisuudentutkija Minna Leppäaho-Kotimäki.

– Onko teillä siellä Suomessa juttu, on valokuvamus. Toivan

Nizzan kirjaston johtaja Marie-Thérèse Hervieu (oik.), vieraskielisen kirjallisuuden päällikkö Mireille Vezzoni ja kirjallisuudentutkija Minna Leppäaho-Kotimäki (vas.) Suomi-näyttelyn avajaisien tunnelmissa.

yhtä varma tiedustelun aihe koskee karhuja. Onko teillä siellä Suomessa karhuja?

Kun Leppäaho-Kotimäki vastaa, että on niitä, on lähes 2000, niin kauhistus on suuri. Kun Leppäaho-Kotimäki toteaa itse nähneensäkin karhun Pihlajavedellä ja että on se karhu käynyt omassa kotipihassakin, niin ranskalainen päivittelee, miten te voitte elää siellä pelon keskellä Pihlajavedellä ja Suomessa.

Ja samaan aikaan pillit soivat ja parikymmentä raskaasti aseistatun poliisia piirittää kirjaston läheisyydessä terroristiepäiltyä.

– Onneksi oli väärä hälytys, toteaa Minna Leppäaho-Kotimäki.

Pihlajavesi esittätty ilmasta kuvatulla videolla Suomi-näyttelyssä Nizzan kirjastossa.

-video on katsottavissa Youtubessa.

Catalanotti Pihlajavedelle

Pihlajavesi - Silence de la forêt -video ja Nizzan matka on pojo uutta Pihlajavedelle. Ensimmäinen Keuruun seurakunnan ja Nizzan Pihlajaveden musiikkialoittaa heti juhannuksen senä torstaina 25. kesäkuuta, missä esiintyy Pariisimariorkesterin käyrätorven ja Daniel Catalanotti urkuta Matti Pesosen säestämänä.

Catalanotti tunnetaan myös muun muassa alppien soittajana.

Kylät innostuivat odotettua enemmän kylävideoiden tekemisestä, joten siihen päätettiin panostaa enemmän kuin mitä ehkä hankkeen alkaessa oli ajateltu. Kylävideoita tehtiin yhteensä 12, seuraavista kylistä: Lokakylä Kivijärvi, Pihlajavesi Keuruu (2 videota), Koivistonkylä Äänekoski (2 videota), Pohjoisen Korpilahden kylät, Rantakylä Karstula, Muholan kylä Kinnula, Multian kylät ja Partalan kylä Jämsä. Lisäksi Hankasalmen Yökirjasto-tapahtumasta tehtiin oma videonsa, samoin Avoimet kylät -päivästä Lokakylältä. Hankkeen tuotoksena syntyi lisäksi Meijän Keski-Suomi –video, jonka sisällön päättivät hankkeen someseuraajat: hanke valitsi 12 eniten ääniä saanutta tai muuten mielenkiintoista kohdetta videolle kaikkien ehdotusten joukosta. Kolmen kylävideon toteutukseen osallistui pääosin nuoria kyläläisiä; Koivistoviikon video, Pohjoisen Korpilahden kylien video ja Lokakylän video.

Kylävideoiden kuvauksia Pihlajavedellä ja Koivistolla. Kuvat Susanna Nurmeksela

Hankkeen tuottamat kylävideot saivat hyvin näkyvyyttä niin youtubessa kuin facebookissa ja niitä on hankkeen päättyessä katsottu yhteensä jo lähes 10 000 kertaa. Lisäksi Pihlajaveden kylävideo pääsi osaksi Suomi-näyttelyä Ranskan Nizzassa ja sai siellä useita tuhansia katsojia. Kylät kokivat videoprojektit mukavina, yhteisöllisyyttä lisäävinä ja kylien näkyvyyttä kasvattavina.

Kylävideoihin pääsee tutustumaan hankkeen youtube-kanavalla ja alla olevien linkkien kautta:

Pihlajavesi, Keuruu: <https://youtu.be/e23wfycmPol>

Partala, Jämsä: <https://youtu.be/-C0-5J4qpZl>

Rantakylä, Karstula: <https://youtu.be/iXFdpGiiTEY>

Muhola, Kinnula: https://youtu.be/7jDJ0C_b2BA

Koivisto, Äänekoski (Live your day like Matti): <https://youtu.be/o672Aj5m8v4>

Koivisto, Äänekoski (Koivistoviikko 2019): <https://youtu.be/jEKbXJKyGpg>

Lokakylä, Kivijärvi: <https://youtu.be/YVtRquk5XU0>

Pohjoisen Korpilahden kylät: <https://youtu.be/OfGYvoziwt0>

Meijän Keski-Suomi: <https://www.youtube.com/watch?v=tgbWg3kLf6A&t=23s>

Webinaarit

Hankkeen aikana, etenkin covid19-tilanteen myötä, hankkeen toimintamuodoksi vakiintuivat erilaiset webinaarit. Keväällä 2020 hanke järjesti hyvinvointiwebinaarien sarjan, jossa aiheina olivat Ravitseemus, Liikunta, Elvytys ja defin käyttö sekä Kanta-palvelut. Kevään ja syksyn 2020 aikana hanke järjesti viestintäwebinaareja yhteistyössä Sykettä 2 -viestintähankkeen kanssa. Hankkeen loppuvaiheessa panostettiin vielä uudelleen hyvinvoinnin teemoihin, kun hanke järjesti tammikuussa 2021 kaksi hyvinvointiwebinaaria, joihin asiantuntijoiksi saatiin onnellisuusprofessori Markku Ojanen sekä maalaislääkäri Tapani Kiminkinen.

Minecraft-pajat

Hanke järjesti toiminta-aikanaan kolme Minecraft-työpajaa yhteistyössä tubettaja Juuso (JOP) Pekkarisen kanssa. Kaikki pajat olivat luonteeltaan hieman erilaisia: yksi järjestettiin koulupäivän aikana Koiviston kylässä, toinen osana Hankasalmen Yökirjasto-tapahtumaa ja kolmas omana pajanaan Länkipohjan Symppiksellä. Minecraft-pajat osoittautuivat kaikkialla erittäin suosituiksi ja tulijoita olisi ollut enemmän kuin pystyttiin ottamaan mukaan. Pajoissa lapset ja nuoret rakensivat omaa kyläänsä pelimaailmaan. Tekeminen vaati osallistujilta hyvää suunnittelua ja yhteen hiileen puhaltamista. Pajat olivat hyvä keino osallistaa kylien nuorempaa väkeä mukaan toimintaan ja tämä toimintamalli on ehdottomasti sellainen, jota voi helposti hyödyntää jatkossakin ja myös muiden toimijoiden toteuttamana.

Tältä videolta pääsee kurkistamaan, miltä lasten rakentama Minecraft-kylä näyttää Koivistolla: <https://www.youtube.com/watch?v=jEKbXJKyGpg&t=243s>

Tästä pääsee näkemään tunnelmapaloja Hankasalmen Yökirjasto-tapahtuman Minecraft-pajasta: <https://www.youtube.com/watch?v=EfHMKQY6Njk>

**Minecraft -työpaja:
Länkipohja**

SYMPPIKSELLÄ KE 19.8.2020 KLO 17-20
Rakennellaan Länkipohjan aluetta Minecraftiin.
Pajaa vetää **tubettaja Juuso "JOP" Pekkarinen.**

Työpajan järjestää Digisti kylässä- ja Yksinäisen uusi elämä -hankkeet

Paja on tarkoitettu kaikenikäisille lapsille ja nuorille.
Mukaan mahtuu 20 nopeinta. Sitovat ilmoittautumiset Symppiksen Tiinälle
pe 7.8. mennessä: 044 2436 390 tai hanke@lankipohjansymppis.fi

DIGISTI kylässä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maaseutuohjelma:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

jamk.fi

KESKI-SUOMEN
SYDÄMPIIRI ry

Sydänkatsastuskiertue

Digisti kylässä -hanke järjesti yhtenä toimijana yhdessä Keski-Suomen Sydänpiirin kanssa kahdeksan etapin mittaisen Sydänkatsastuskiertueen syyskuussa 2020. Sydänkatsastuskiertue järjestettiin eri paikkakuntien huoltoasemilla, ja tapahtumassa oli eri hankkeiden esittelypisteitä, sydänpiirin ravitsemusnäyttely sekä sydänpiirin tarjoamia terveystmittauksia. Lisäksi osalla paikkakunnista oli mukana paikallinen sydänyhdistys kertomassa toiminnastaan. Digisti kylässä -hanke esitteli tapahtumissa sähköisiä terveystpalveluita, kuten Omakanta- ja OmaOlo-palveluita.

Sydänkatsastuskiertueella oli kävijöitä yhteensä 379. Osallistujamäärä vaihteli paljon paikkakunnittain, ja huoltoasemien koko ja esittelypisteiden sijoittelu aiheutti joissain paikoissa hieman ongelmia asiakkaiden tavoittamisessa. Kiertueella saavutettiin kuitenkin paljon väestöä ympäri Keski-Suomea. Monet esittelypisteellä kävijöistä olivat kiinnostuneita kuulemaan lisää sähköisistä terveystpalveluista, ja monet saivat kuulla esimerkiksi Terveyskylä-palvelusta ensimmäistä kertaa.

Kuvat: Heidi Kervinen

Luontokuntosali

Yhtenä hankkeen tuotoksena syntyivät luontokuntosali -rastikortit Äänekosken Kapeenniemen virkistysalueelle keväällä 2020. Sydänliitto kiinnostui materiaalista ja halusi ottaa sen mukaan Sydänviikon materiaaleihinsa syksyllä 2020, minkä seurauksena luontokuntosali -rastikortit levitettiin valtakunnallisesti sydänyhdistysten käyttöön.

Luontokuntosalin ideana on hyödyntää luonnosta löytyviä elementtejä erilaisten lihaskuntoa, kestävyyttä, liikkuvuutta, tasapainoa ja hapenottoa kehittävien liikkeiden toteuttamiseen. Kivet, kannot, kaatuneet puunrungot ja kapeat, mäki metsäpolut tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia toteuttaa erilaisia liikkeitä. Luonnossa liikkua kunto kasvaa lähes huomaamatta ja moni perinteisiä kuntosaleja vieroksuva saattaa löytää luontokuntosalista itselle sopivan ja mieluisan tavan liikkua. Yksinkertaiset ja hyvin ohjeistetut liikkeet sopivat kaikille ja niistä voi tehdä kevyemmän tai haastavamman version.

Lihaskuntopatteri A

Tee ensimmäistä A1 liikettä 10-15 toistoa ja siirry sitten toiseen liikkeeseen A2 ilman taukoa. Pidä sitten pieni tauko. Toista 2-4 kierrosta.

A1 Etunojapunnerrus puuta vasten

Seiso selkä suorana puun edessä. Nosta kädet hartiatasolle runkoa vasten. Koukista kyynärnivelet ja vie sitten rintakehä lähelle runkoa. Työnnä itsesi takaisin suoraksi.

Toista 10-15 kertaa. Pidä selkä suorana ja kantapäät maassa koko liikkeen ajan. Liike vahvistaa ylävartalon lihaksia.

Haastavampi versio: tee punnerrus maassa tai kantoa, kiveä tai penkkiä vasten.

Kuva: Susanna Nurmeksela

Luontokuntosalin liikkeistä tehtiin myös selkeät ohjevideot rastikorttien lisäksi. Liikekohtaisen videon voi avata lukemalla rastikortissa olevan QR-koodin puhelimella. Rastikortit (yhteensä 9 rastia sekä alkulämmittely ja loppuvenyttelyt), ohjeet sekä liikevideot ovat sähköisesti saatavilla ja vapaasti tulostettavissa Keski-Suomen Sydänpiirin sivuilla. Luontokuntosalille on laadittu myös turvallisuusohjeet, jotka löytyvät Rastikortit ja ohjeet -tiedoston lopusta.

Sydänyhdistyksissä luontokuntosali otettiin innolla vastaan. Monet yhdistykset (esim. Pieksämäki, Laukaa, Jyväskylä, Kangasniemi) ottivat luontokuntosalin käyttöönsä Sydänviikolla ja kannustivat esimerkiksi ihmisiä luontoon liikkumaan. Yhdistykset kokivat, että luontokuntosali on selkeä ja helppo käyttää sekä kertoivat sen jäävän elämään yhdistyksen tapahtumiin. Hankkeen tuotoksena syntynyt luontokuntosali tarjoaa yhdistyksille helposti toteutettavan liikuntatapahtuman ympärivuotiseen käyttöön. Luontokuntosalin toteuttaminen ei vaadi ohjaajaa, mitään välineitä tai suuria investointeja. Luontokuntosali pääsi esille myös Soveltavan liikunnan symposiumissa elokuussa 2020.

Luontokuntosalista tuotetun videon voi katsoa tästä linkistä: <https://youtu.be/OCKzI9rNj7o>

[Hankkeen päätösseminaari](#)

Digitaidoilla hyvinvointia arkeen -webinaari järjestettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston Geronet -hankkeen kanssa perjantaina 22.1.2021. Webinaarin tavoitteena oli tehdä digitaitojen ja digituen kehittämisen merkitystä näkyväksi alueellisesti ja myös valtakunnallisesti sekä toimia osaltaan lähtölaukauksena uusille hankkeille. Webinaari onnistui yli odotusten ja sitä oli seuraamassa yli 400 osallistujaa ympäri Suomea. Webinaarin juonsi Mikko Vaismaa ja asiantuntijapuheenvuorot pitivät Minna Piirainen (DVV), Jukka Kentala ja Sari Saarinen (Keulink), Panu Moilanen (JYU), Tuija Brax (Sydänliitto), Pirkko Lahti sekä joukko panelisteja. Webinaarin järjestäminen oli suuri voimanponnistus ja myös iso rahallinen satsaus, mutta se ehdottomasti kannatti. Panostaminen ammattijuontajaan sekä markkinoinnin ja visun teettäminen ammattilaisilla olivat erittäin tärkeitä tilaisuuden onnistumisen kannalta. Myös kahden hankkeen yhteistyö toimi erinomaisesti ja sen avulla saavutettiin varmasti enemmän osallistujia kuin mihin yksi hanke olisi pystynyt.

**DIGITAIIDOILLA HYVINVOINTIA
ARKEEN -WEBINAARI**

PERJANTAI 22.1.2021 KLO 9.30–15.30

PIRKKO LAHTI
Koko kansan psykoterapeutti

TUIJA BRAX
Sydänliiton pääsihteeri

MINNA PIIRAINEN
Digituen projektipäällikkö, DVV

MIKKO VAISMAA
Stand up -koomikko

jamk.fi/digitaidoilla-hyvinvointia

Webinaarista pyydettiin jälkikäteen palautetta osallistujilta. Palautekyselyyn vastasi kaikki 79 osallistujaa, joista 70% oli mukana webinaarissa koko päivän. Saatu palaute oli erittäin positiivista. Päivän anti oli koettu mielenkiintoisena ja ajankohtaisena, mutta kuitenkin sopivan kepeänä. Myös päivän sujuvuus ja tekninen toteutus sai paljon kiitosta. Avoimen palautteen antoi kaikkiaan 56 vastaajaa ja seuraavassa muutamia poimintoja niistä:

”Hyvä kokonaisuus. Hyvä pedagoginen rakenne ja hyvin erilaisia esityksiä, juonnot sitoivat asioita yhteen hyvin.”

”Virkistävän erilainen webinaari, huumoria ja täyttä asiaa, käytännönläheisesti.”

”Hyvin toimi, paneelikeskustelu oli huipennus ja siitä sai paljon vinkkejä käytännön työhön. Mukavasti oli tauolla esittelyt ja mainiosti lopussa tulivat esille uuden käynnistyvät hankkeet - jatkuvuus.”

”Tilaisuus oli järjestetty hyvin sekä tekniikan puolesta että sisällöllisesti. Standup-koomikko juontajana toi webinaariin huumoria, jota nykyään on työyhteisissä harmillisen vähän.”

B) Aikataulu

Hanke pysyi hyvin suunnitellussa aikataulussa. Hankkeen toiminta saatiin nopeasti käyntiin keväällä 2019 ja ensimmäisiä digikursseja sekä digipalvelupäiviä päästiin järjestämään nopeasti. Myös digitutor-toiminta saatiin käynnistettyä ja ensimmäisiä kylävideoita alettiin kuvata pian hankkeen käynnistymisen jälkeen. Hanke reagoi ketterästi covid19 -epidemian aiheuttamaan poikkeustilanteeseen keväällä 2020 ja toi uusia toimintamuotoja peruuntuneiden tilalle. Hanke toteutti suunnitelman mukaisia toimenpiteitä läpi koko hankkeen, aivan viimeiseen toimintakuukauteen saakka.

C) Resurssit

JAMK toimi hankkeen hallinnoijana ja kantoi päävastuun sen etenemisestä. Hankkeen toteutuksesta vastasi projektin henkilöstö yhdessä maaseudun asukkaiden, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Projektihenkilöstöön kuuluivat projektipäällikkö (JAMK) sekä osa-aikainen projektityöntekijä (Keski-Suomen Sydänpiiri ry). Projektipäällikön työaika hankkeessa oli noin 90 %, mikä takasi täysipainoisen hankkeen vetämisen, mutta mahdollisti myös osallistumisen mm. koulutuksiin, seminaareihin ja kokouksiin. Projektipäällikkö vastasi hankkeen kokonaisvaltaisesta toteutuksesta, koordinoinnista sekä hanketiimin vetämisestä. Keski-Suomen Sydänpiirin projektityöntekijän vastuualueena oli vahvistaa erityisesti hankkeen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmaa kehitettävien kylätoimintojen, virtuaalisen kylätalon sekä terveyttä edistävien digipalveluiden ja sovellusten hyödyntämisessä osaksi hankkeen toimintoja. Lisäksi hankkeessa oli JAMKilta mukana asiantuntijatyöpanosta mm. tiedottamiseen, sähköisten palveluiden kehittämiseen ja digitaitovalmennuksiin liittyen. Hankkeen maksatusten koordinoinnista huolehti osa-aikainen projektisihteeri (JAMK). Hanketiimi teki tiivistä ja hyvää yhteistyötä koko hankkeen ajan. Vaikka henkilöstössä oli jonkin verran vaihtuvuutta mm. vanhempainvapaista ja työpaikan vaihdoksista johtuen, jatkui hanke suunnitelman mukaan keskeytyksettä.

D) Toteutuksen organisaatio

Digisti kylässä –hankkeen päätoteuttajana oli Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja osatoteuttajana Keski-Suomen Sydänpiiri ry. JAMKn ja Sydänpiirin työntekijät muodostivat Digikylä -tiimin, joka kokoontui 2-4 kertaa kuukaudessa yhdessä suunnittelemaan mm. hankkeen tulevia tapahtumia, kylien toimintaa, viestintää sekä arvioimaan toiminnan onnistumista. JAMKn ja Sydänpiirin välinen yhteistyö sujui mutkattomasti ja molemmat toivat toteutukseen toisiaan täydentävää osaamista, mikä näkyi hyvinä tuloksina, vaikuttavuutena ja kohderyhmältä saatuna positiivisena palautteena.

Hankkeen toteutuksen ja tavoitteisiin pääsemisen kannalta erittäin merkittävässä roolissa olivat hankkeessa mukana olleet kylät sekä monet muut yhteistyötahot niin kunta- kuin järjestökentältä.

E) Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kokonaisbudjetti oli 300 000 euroa, josta ELY-keskuksen myöntämää tukea oli 279 473 e euroa ja muun julkisen rahoituksen (JAMK) osuus 20 527 euroa. Hanke sai rahoituksen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014-2020 ja kuului toimenpiteeseen 7.3: Laajakaistainfrastruktuuri ja sähköiset palvelut. Covid19-tilanne johti vaikutti erityisesti vuokratilusten toteutumiseen, kun kaikki tapahtumat, messut ym. peruttiin eikä vuokratilustuksia näin syntynyt. Muutoin hankkeen budjetti saatiin käytettyä lähes suunnitellusti.

Hanke toteutui kustannusten osalta seuraavasti:

Digisti Kylässä hankkeen taloustoteuma		
Kustannuslaji	Hankebudjetti	Taloudentoteuma
Palkkakustannukset	209 088,00 €	205 650,60 €
Palkkiot	4 500,00 €	3 443,65 €
Ostopalvelut	15 731,00 €	14 335,99 €
Vuokratilustukset	5 700,00 €	1 059,67 €
Muut kustannukset	14 800,00 €	14 577,86 €
Välilliset kustannukset Flatr.24%	50 181,00 €	49 356,14 €
Yhteensä	300 000,00 €	288 423,91 €

* palkkasumma sisältää arvion myöhemmin maksuun haettavista lomakustannuksista (n. 11 000,00€)

Taulukko 1 Hankkeen kustannukset

F) Raportointi ja seuranta

Hankkeelle perustettiin seurantaryhmä, joka kokoontui kolme kertaa vuodessa arvioimaan hankkeen etenemistä. Hanketiimi esitteli seurantaryhmälle kuluneen kauden toiminnan ja tulevan kauden toimintasuunnitelman. Seurantaryhmä antoi hankkeen toiminnasta palautetta ja tuki hanketiimiä tavoitteiden saavuttamisessa.

Hankkeesta tehtiin maksatushakemus kolme kertaa vuodessa, minkä yhteydessä toimitettiin kunkin maksatuskauden toimintakertomus. Hankkeen etenemisestä raportoitiiin lisäksi rahoittajan seurantaindikaattoreiden edellyttämällä tavalla Hyrrä-järjestelmään kerran vuodessa sekä hankevaikuttavuuden tulostauluun maksatuskausittain.

Seurantaryhmän jäsenet:

Risto Janhunen, Keski-Suomen ELY-keskus

Kare Norvapalo, JAMK

Kristiina Pigg, Keski-Suomen Sydämpiiri ry

Reena Laukkanen-Abbey, Keski-Suomen Kylät ry

Mari Puro, Leader Viisari ry

Tiina Brunell, Savonetti ry

Sirpa Pitkänen, Eläkeliiton Keski-Suomen piiri

Pekka Skyttä, Jämsän Seudun Sydänyhdistys ry

G) Toteutusolelutukset ja riskit

Digisti kylässä -hankkeen valmisteluvaiheessa tiedostettiin ja otettiin huomioon hankkeen toteuttamiseen liittyviä riskejä. Yhtenä riskinä pidettiin, ettei hankkeeseen saada riittävästi mukaan maaseudun kylien asukkaita, ihmiset eivät koe hankkeen sisältöjä mielenkiintoisena/tarpeellisena tai viestinnällä ei tavoiteta haluttua kohderyhmää. Toimintaa ei saada juurrutettua toimijaverkoston säännölliseksi toiminnaksi eikä se jatkuu hankkeen päätyttyä. Tämän riskin toteutuminen saatiin estettyä hyvin. Hankkeen tarjoamat sisällöt osoittautuivat heti hankkeen alkuvaiheessa erittäin tarpeellisiksi ja hanketta pyydettiin ympäri Keski-Suomea järjestämään digikursseja, digipalvelupäiviä ja muuta toimintaa. Hankkeen toimista tiedottaminen onnistui hyvin ja tavoitti haluttua kohderyhmää kiitettävästi. Vaikeaa on toki arvioida sitä, kuinka paljon on heitä, jotka tarvitsisivat digitaitoihinsa vahvistusta, mutta eivät ehkä uskalla tai halua lähteä kursseille asioita

opettelemaan. Hankkeen käynnistämää digitutorointia saatiin juurrutettua osaksi kylien ja yhdistysten toimintaa ja hankkeen päättyessä digitutorointi jatkuu vapaaehtoisvoimin.

Toinen tunnistettu riski liittyi kohderyhmän ennakkoluuloihin ja varauksellisuuteen digitalisaatiota ja sähköisiä alustoja hyödyntävää yhteisöllistä toimintaa kohtaan. Tämä voi näyttäytyä mm. siten, että digitaitovalmennuksiin ei saada riittävästi osallistujia tai sähköiselle alustalle rakennettu virtuaalinen kylätalo ei houkuttele käyttäjiä. Lapset ja nuoret voivat kokea hankkeen sisällöt turhina eivätkä ole kiinnostuneita tekemään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Tämä riski toteutui osittain. Digitaitovalmennuksiin saatiin erittäin runsaasti osallistujia ja myös lapsia ja nuoria saatiin kohtalaisen hyvin mukaan toimintaan mm. videotuotannon, digitutoroinnin ja Minecraft-pajojen kautta. Virtuaalisen kylätalon tarve osoittautui kuitenkin oletettua vähäisemmäksi. Kylät kokivat, ettei sellaiselle ole tarvetta ja vaikka hankkeessa tehtiin kokeilu virtuaalisesta kylätalosta, ei se lähtenyt kunnolla elämään. Ehkäpä aika ei vielä ollut tälle kypsä.

Kolmas tunnistettu riski liittyi maaseudun yhdistysten mahdolliseen passiivisuuteen. Mikäli yhdistystoimijat eivät koe hanketta merkityksellisenä eivätkä lähde mukaan sisältöjen tuottamiseen, ei kaikkia hankkeen toimenpiteitä saada toteutettua suunnitellusti. Tämä riski ei toteutunut vaan hanke sai erittäin hyvin eri toimijoita mukaan yhteistyöhön ja lähes kaikki hankkeen tapahtumat järjestettiin yhteistyössä yhden tai useamman toimijan kanssa.

Projektin käytännön toteutukseen liittyviä riskejä olivat mm. aikataulun kiireellisyys, yhteistyöverkoston hankala saavutettavuus ja vaikeus löytää mukaan halukkaita kyliä ja toimijoita. Tämä pyrittiin ennakoimaan huolellisella aikataulusuunnittelulla ja laadukkaalla tiedottamisella. Nämä riskit eivät toteutuneet vaan hanke pääsi etenemään suunnitellusti, tavoitti hyvin yhteistyöverkostoa ja kyliä mukaan toimintaansa. Hanke myös reagoi ketterästi covid 19 –poikkeustilaan ja keksi korvaavia toimenpiteitä peruuntuneiden tilalle.

4.3. Yhteistyökumppanit

Yhteistyö alueen yhdistysten kanssa

Kyläyhdistykset

Hankkeen toiminnan onnistumisen kannalta erittäin merkittävässä roolissa oli yhteistyö eri kyläyhdistysten kanssa. Lähes poikkeuksetta kylien digikurssit ja muu kylillä järjestettävä hankkeen toiminta järjestyivät kyläyhdistyksen kautta. Kyläyhdistyksillä oli merkittävä rooli myös tiedottamisessa.

Sydänyhdistykset

Hanke teki koko toiminta-ajan tiivistä yhteistyötä alueen sydänyhdistysten kanssa. Sydänyhdistyksiin valmennettiin digitutoreita, yhdistysten jäsenet osallistuivat aktiivisesti hankkeen järjestämiin tapahtumiin ja hanke tarjosi yhdistyksille valmennusta verkkokokoustyökalujen sekä sosiaalisen median käytössä.

Eläkeliiton Keski-Suomen piiri

Hanke vieraili keväällä 2020 Eläkeliiton Keski-Suomen piirin kaikissa aluepäivissä (5kpl). Aluepäivissä hanke opasti alueyhdistyksiä sosiaalisen median käytössä, tietoturva-asioissa sekä nettisivujen päivittämisessä. Aluepäivissä tehtiin myös heart2save-mittauksia, esiteltiin sähköisiä terveystalvuita ja älykelloja/aktiivisuusrannekkeita. Aluepäivien lisäksi hanke tarjosi Eläkeliiton piirihallitukselle kurssit Teamsin käytöstä.

Keski-Suomen Kylät

Keski-Suomen Kylät ry oli hankkeen tärkeä yhteistyökumppani läpi koko hankkeen mm. välittämällä tietoa hankkeen toiminnasta kylille ja jakamalla hanketiimille tietoa maaseudun kylistä, joissa hanke voisi toimia. Hanke teki myös yhteistyötä K-S Kylien Tuu meille kylään -hankkeen kanssa.

Yhteistyö muiden hankkeiden kanssa

Hyvää yhdessä -hanke

Digisti kylässä -hanke teki yhteistyötä JAMKin Hyvää yhdessä -hankkeen kanssa ja hankkeet järjestivät yhteistyössä maaseudun sote-alan pk -yrittäjille suunnattuja digiklinikoita. Klinikoiden aiheena oli somemarkkinointi ja niitä käytiin erityisesti yrityksen verkkosivuihin ja facebookiin liittyviä asioita läpi näkyvyyden ja yrityksen markkinoinnin näkökulmasta. Digiklinikat osoittivat, että pienyrittäjillä on usein puutteelliset taidot esim. somemarkkinointiin ja toisaalta resurssit eivät tahdo riittää yritystoiminnan näkyväksi tekemiseen verkossa. Digiklinikoista saatiin yrittäjiltä hyvää palautetta ja monet kokivat saaneensa eväitä ja rohkeutta verkossa toimimiseen.

Kuinka lähteä some-markkinoinnissa liikkeelle tyhjästä?
Miksi näkyvyys sosiaalisessa mediassa on tärkeää yrittäjälle?

Klinikan aiheita:

- Millaiset on hyvät nettisivut? Mitä sieltä pitäisi löytyä ja milloin sivuja tulisi päivittää?
- Julkaiseminen ja näkyminen Facebookissa - erilaiset sisällöt ja niiden tuottaminen
- Somen hyödyntämisen käytännön harjoitteita: kiinnostavan julkaisun tai maksullisen mainoksen tekeminen Facebookissa
- Sähköisen ajanvarausjärjestelmän käyttö

Lisätietoja
hankkeen
Facebook-
sivulta!

KERRO ILMOITTAUTUMISEN
YHTEYDESSÄ, MISTÄ AIHEESTA
HALUAT OPPIA LISÄÄ!

Ilmoittautumislinkki:
<https://link.webropolsurveys.com/S/B30B0FB0D640DBED5>

OTA OMA
LAITE
MUKAANI!

Tuu meille kylään -hanke

Digisti kylässä- ja Keski-Suomen Kylät ry:n Tuu meille kylään -hankkeiden yhteistyönä syntyi Live your day like Matti -video, joka noteerattiin maakunnassa laajasti ja mm. Visit Jyväskylä jakoi sitä omissa kanavissaan. Hankkeet järjestivät yhteistyöllä myös kolme kurssi-iltaa; Niinilahdella, Valkolassa ja Koskenpäällä. Kurssien sisältö muodostui Canvan ja Facebookin mahdollisuuksista yhdistysten ja yhteisöjen sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä.

Sykettä 2

Leader Jyväsruihen Sykettä 2 -viestintähankkeen kanssa järjestettiin hankkeen aikana viisi eri viestintäwebinaaria. Webinaarien aiheet olivat Canva, Facebook ja Instagram, Google-työkalut, Infograafit ja Videoiden editoiminen puhelimella. Viestintäwebinaarit olivat suosittuja ja saivat hyvin osallistujia. Osallistajat olivat pääasiassa eri järjestöjen, yhdistysten, yhteisöjen, yritysten ja kuntasektorin toimijoita.

MAKSUTTOMAT KOULUTUKSET

TI 10.11. VIDEOIDEN TEKO
 TI 17.11. GOOGLE-
 TYÖKALUT
 TI 24.11. INFOGRAAFIT

Klo 16 alkaen. Tervetuloa!

Lisätietoa:
www.keskisuomenmaaseutu.fi/ajankohtaista/tapahtumat

MAKSUTTOMAT WEBINAARIT

TO 4.6. CANVA
 TO 11.6. FB&INSTA

Webinaarit toteutetaan klo 17 alkaen.

Liity mukaan
bit.ly/digikyla

LEADER Keski-Suomi

Webinaarit tarjoavat Digisti kylässä ja Sykettä2 -hankkeet. Hanketta rahoittaa Keski-Suomen ELY-keskus Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmasta.

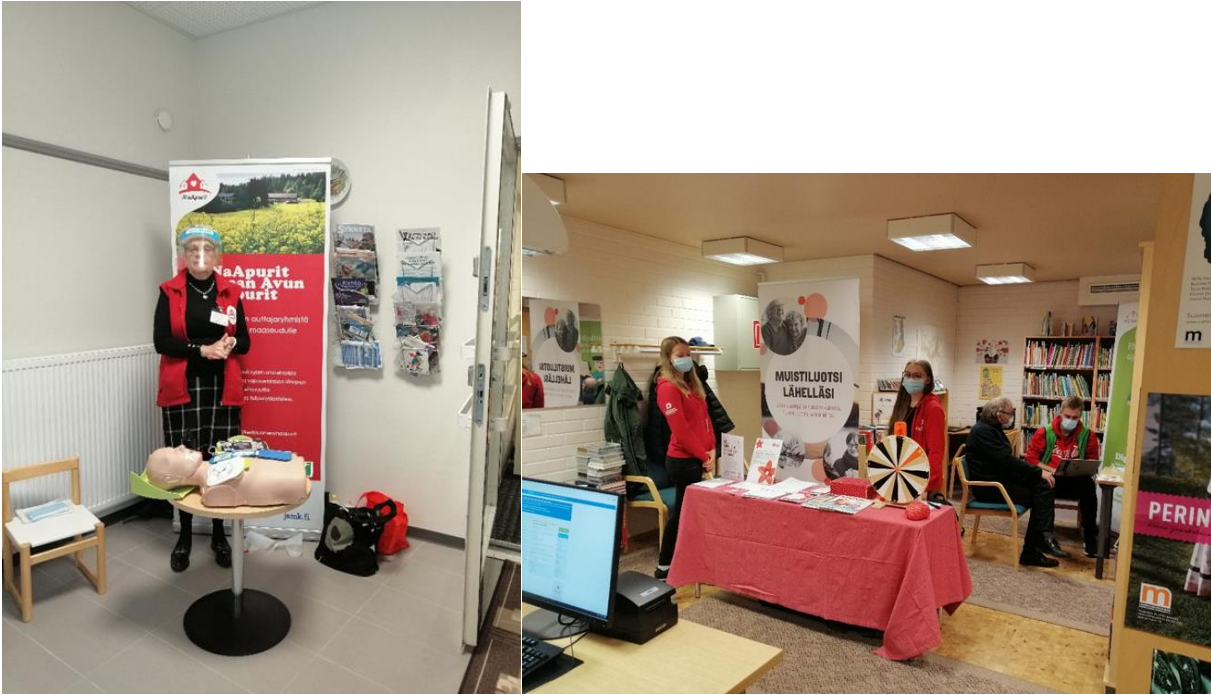
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Yksinäisen uusi elämä

Jämsän Länkipohjassa toimivan Yksinäisen uusi elämä -hankkeen kanssa järjestettiin useita digikursseja Länkipohjan Sympiksellä. Aluksi tarjottiin digitaitojen peruskursseja ja osallistujien toiveesta myös kaksi digitaitojen jatkokursssia. Kurssit olivat suosittuja ja saivat osallistujilta paljon hyvää palautetta. Sympiksellä järjestettiin myös suosittu Minecraft -paja alueen lapsille ja nuorille loppukesällä 2020. Yksinäisen uusi elämä oli merkittävässä roolissa myös siinä, että Länkipohjan Sympiksellä saatiin käynnistymään digitutorointi.

NaApurit-hanke

Keski-Suomen Sydänpäivän NaApurit-hankkeen kanssa tehtiin tapahtumayhteistyötä. Yhdessä järjestettiin erilaisia hyvinvointitapahtumia, kuten Sydämen asialla-tapahtuma Hankasalmella, Hyvinvointipäivä Tammijärvellä Luhangassa sekä useita paikkakuntia kattava Sydänkatsastuskiertue. Hankkeiden sisällöt tukivat hyvin toisiaan ja yhteistyön myötä saatiin mukavasti hyvinvoinnin ja turvallisuuden teemoja myös Digisti kylässä -hankkeeseen.

4.4. Tulokset ja vaikutukset

”Tosi hienoa, että tällainen kurssi järjestettiin, ja osallistuminen oli tehty helpoksi. Paikka oli hyvä ja kouluttajat asiantuntevia osaajia. Tietoa ja taitoa kertyi itsellekin ja jopa rohkeutta kokeilla uusia asioita.”

Digisti kylässä –hanke saavutti asetetut tavoitteet kiitettävästi. Hankkeeseen saatiin mukaan yhteensä 36 kylää kaikista Keski-Suomen kunnista. Hanke järjesti toiminta-aikanaan yli 100 digikurssia, digipalvelupäivää ja digitutorvalmennusta. Tapahtumissa tavoitettiin yli 3000 kylien Keski-Suomen maaseudun asukasta. Välillisiä hyödynsääjiä on vielä paljon tätäkin enemmän. Lisäksi hanke valmensi 30 digitutoria tarjoamaan digitukea maakunnassa hankkeen päättymisen jälkeen. Hankkeen tuottamat kylävideot (12kpl) saivat jo hankkeen toiminta-aikana runsaasti näkyvyyttä youtubessa ja facebookissa ja niitä on katsottu nyt jo lähes 10 000 kertaa.

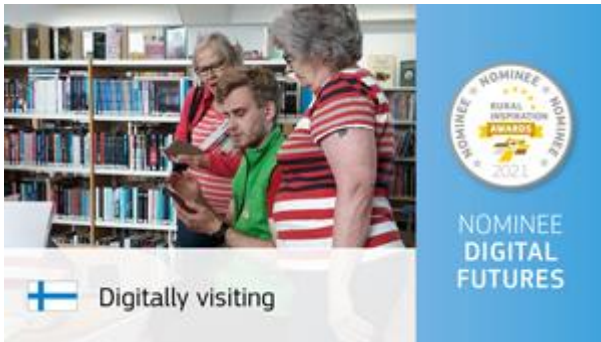
”Kokemukseni hankkeesta olivat myönteisiä. Jokaisessa jaksossa opin uutta. Tykkäsin erityisesti kouluttajien kannustavasta ja rohkaisevasta tavasta opastaa ja kertoa asioista ymmärrettävästi. Isot kiitokset molemmille.”

- Digisti kylässä -hankkeen toimenpiteiden avulla **maaseudun kylien asukkaiden digiminäpystyvyys, digitaidot ja digitalisaatiomyönteinen asenne kasvoivat** ja rohkeus kokeilla ja ottaa käyttöön uusia sähköisiä palveluja ja sovelluksia lisääntyi.
- Hankkeessa reagoitiin koronan aiheuttamaan poikkeustilanteeseen ketterästi ja alettiin kehittää **vaihtoehtoisia toteutustapoja** suunniteltujen kasvokkaisten toimenpiteiden tilalle.
- **Digitukea on jatkossakin saatavilla matalan kynnyksen toimintana**, sillä hankkeen tuloksena digitukitoiminta jatkuu Keski-Suomen alueella Sympis ry:n vetoisesti Länkipohjassa, vapaaehtoisten tutoreiden toimintana usealla Jämsän kylällä ja Sydänyhdistysten toimintana Laukaassa, Jyväskylässä, Karstulassa ja Ala-Keiteleellä sekä maakunnan ulkopuolella Pieksämäellä ja Kangasniemellä.
- Palautteen perusteella hankkeella on ollut vaikutuksia myös maaseudun yhdistystoimintaan. **Digitaitokoulutusten ja verkkoluentojen myötä yhdistykset ovat ottaneet käyttöönsä uusia sähköisiä työkaluja ja viestintäkanavia**, joiden avulla yhteydenpito jäseniin ja toiminnan jatkaminen on ollut mahdollista poikkeusaikanakin.
- Hankkeen päättyessä **voidaan todeta jo useamman pitkän aikavälin tavoitteen täyttyneen** tai siihen tähtäävän toiminnan käynnistyneen ja etenevän oikeaan suuntaan.
- Hankkeen toimenpiteet, 110 tapahtumaa ja tilaisuutta ovat edistäneet noin 3000 henkilön digitaitoja ja välilliset vaikutukset huomioiden, arviolta tuplamäärä eli **6000 henkilöä on kartuttanut digiosaamistaan hankkeen seurauksena**. Kun otetaan huomioon hankkeessa koulutetut digituutorit ja heidän tarjoamansa tuki kanssaihmisille ovat vaikutukset mittavat.
- **Digisti kylässä -hankkeessa on osattu kohdistaa resursseja viisaasti niihin toimenpiteisiin, joille on ollut kohderyhmän taholta suurin tarve** ja osattu jättää vähemmälle huomiolle toimenpiteet, joille aika ei vielä ole ollut otollinen tai todellista tarvetta ei ole ollut.
- Hankkeessa on **ennakkoluulottomasti kokeiltu erilaisia tapoja tavoittaa eri ikäisiä kyläläisiä** ja esimerkiksi erittäin suositut

Rural Inspiration Awards

Digisti kylässä -hanke ilmoittautui mukaan eurooppalaiseen maaseutuhankkeiden kilpailuun Rural Inspiration Awardsiin. Hanke valittiin kahdeksan muun suomalaishankkeen joukossa edustamaan Suomea kilpailussa. Digisti kylässä eteni lopulta myös kilpailun finaaliin ollen näin yksi viidestä valitusta hankkeesta omassa kategoriassaan Digitaalinen tulevaisuus. Kisaan saatiin määräpäivään mennessä yli 120 ehdokkuutta 22 eri maasta, joista kahdeksan Suomesta. Asiantuntijat valitsivat 5 finalistia kuhunkin kategoriaan. Kilpailun lopputulos ei ollut vielä selvillä tämän raportin valmistuessa.

Digisti kylässä -palautekyselyn tulokset ja ulkoinen arviointi

Hanketiimillä oli onni saada hankkeen loppuajaksi toimintaan mukaan JAMKin projektiasiantuntija Essi Heimovaara-Kotonen, joka tuotti hankkeelle kattavan loppuarvioinnin perustuen palautekyselyyn, hankkeen seurantaryhmämateriaaleihin, nettisivuihin sekä keskusteluun projektitiimin kanssa. Seuraavassa on Heimovaara-Kotosen kokoaman raportin yhteenveto ja johtopäätökset. Raportti on kokonaisuudessaan tämän loppuraportin liitteenä (Liite 1).

Yhteenveto tuloksista

Kyselyyn vastasi 40 henkilöä, mikä on melko vähän hankkeen kokonaisosallistujamäärä huomioiden. Hankkeen toimenpiteisiin on arvioitu osallistuneen koko hankkeen aikana noin 3000 henkilöä. Kyselyn sähköisen linkin avasi kaiken kaikkiaan 211 henkilöä, joten voidaan ajatella kyselyn tavoittaneen kuitenkin laajasti hankkeen kohderyhmää. Sähköiseen kyselyyn vastaamisen oli aloittanut vastanneiden lisäksi 47 henkilöä, mutta vastaaminen oli jäänyt kesken. Syitä tähän voi olla useita. Kyselyn julkinen nettilinkki mahdollisti sen, että kyselylinkin avaaja ei välttämättä ollut osallistunut hankkeen toimenpiteisiin ja vastaaminen kysymyksiin oli siksi mahdotonta. Joku vastaamisen aloittaneista saattoi avata kyselyn

tilanteessa, jossa ei ehtinytkään vastaamaan. Koska kysely oli kokonaisuudessaan melko lyhyt, ei siihen ollut mahdollistettu keskeyttämistä ja vastaamisen jatkamista myöhemmin. Sähköiseen kyselyyn (Webropol) vastattiin avoimen nettilinkin kautta, joten henkilökohtaisten muistutusviestien lähettäminen ei ollut mahdollista. Kyselyyn vastaamisesta muistutettiin hankkeen sosiaalisen median kanavissa ja nettisivuilla. Lisäksi yhdistysten yhteyshenkilöt muistuttivat jäseniään vastaamisesta omissa tilaisuuksissaan ja verkostoissaan.

Hankkeen toimenpiteitä toteutettiin koko Keski-Suomen alueella (23 kuntaa). Hankkeessa mukana oli 36 kylää. Tilaisuudet olivat kaikille avoimia, joten osallistuminen oli mahdollista Keski-Suomen ulkopuoleltakin. Kyselyyn saatiin vastauksia 13:lta eri paikkakunnalta, joista 11 oli Keski-Suomesta. Aktiivisimpia vastaajia olivat jämsäläiset (45 %). Jämsäläisten yliedustus vastaajissa selittynee osin kyselyn ajankohdalla (lokamarraskuu), jolloin hankkeella oli useampia toimenpiteitä ko. alueella. Jämsäläiset tosin olivat hyvin aktiivisia koko hankkeen ajan, joten siihen peilaten yliedustus ei vääristä kokonaistulosta.

Hankkeen toimenpiteet oli tarkoitettu kaikenikäisille kylien asukkaille. Toimintaa järjestettiin kohderyhmän tarpeet huomioiden ja kohderyhmää osallistettiin mukaan toiminnan suunnitteluun. Kyselyyn vastanneista 65 % oli yli 65 –vuotiaita. Alle 40 -vuotiaita vastaajia ei ollut lainkaan. Tämä kuvastaa hyvin osallistujien ikäjakaumaa koko hankkeen toimenpiteisiin peilaten. Hankehenkilöstön arvion mukaan noin 80 % kaikkiin toimenpiteisiin osallistuneista oli yli 65-vuotiaita. Yleisön pyynnöstä hankkeen tilaisuudet ja tapahtumat järjestettiin pääasiallisesti iltapainotteisesti, niin että työikäisten osallistuminen olisi mahdollistunut, mutta tästä huolimatta osallistujat olivat enimmäkseen eläkeikäisiä.

Vastaajien keskuudessa suosituimpia hankkeen toimenpiteistä olivat digikurssit /digitaitovalmennukset, joille oli osallistunut 74 % vastaajista. Kurssien ja valmennusten sisältöinä olivat mm. digitaitojen perusteet, älypuhelimien käyttö, sähköiset terveyspalvelut, sähköinen asiointi, sosiaalinen media ja graafisen suunnittelun työkalu Canva. Aiheet nousivat osallistujien tarpeista ja arvion perusteella niiden katsottiinkin vastanneen osallistujien odotuksia ja tarpeita. Kohderyhmälähtöisyyttä tukee myös se, että vastausten perusteella osallistujat saivat vastauksia ja ratkaisuja esittämiinsä digiongelmiin sekä mahdollisuuden esittää kysymyksiä.

Vastaajista kukaan ei ollut osallistunut Minecraft -työpajaan, mikä selittynee vastaajien korkealla keski-ikäillä. Minecraft työpajaan osallistujat olivat pääasiassa lapsia ja nuoria. Minecraft työpajat järjestettiin Äänekoskella, Hankasalmeella ja Länkipohjassa ja niiden tavoitteena oli tarjota uudenlainen maaseutukokemus osana pelimaailmaa ja tuoda keskisuomalaisista maaseutua esille nuorempaa sukupolvea kiinnostavalla tavalla sekä tehdä kylätoimintaa näkyväksi nuorten keinoin.

Minecraft-työpajat toteutettiin yhdessä tubettaja JOP:n eli Juuso Pekkarisen kanssa ja ne olivat erittäin suosittuja kaikilla kolmella paikkakunnalla. Työpajatoteutukset poikkesivat hieman toisistaan; Äänekoskella

(Koivistonkylä) työpaja järjestettiin osana koulupäivää, Hankasalmella yökirjaston yhteydessä ja Länkipohjassa iltatapahtumana yhteistyössä Sympis ry:n kanssa.

Koronaepidemian aikana keväällä 2020, Digisti kylässä -hankkeen työntekijät tarjosivat keskisuomalaisille digitukea puhelimitse. Hankkeen sosiaalisen median kanavilla vinkattiin myös muista tarjolla olevista digitukipalveluista ja sivustoista. Kyselyyn vastaajista kolme kertoi hyödyntäneensä hankkeen puhelinpalvelua. Kysymystä tarkentavista avovastauksista kävi kuitenkin ilmi, että vastaajien mainitsemat palvelut eivät olleet Digisti kylässä -hankkeen puhelintukea vaan muita älypuhelimien avulla käytettäviä palveluita, esim. sovelluksia.

Hankkeen tavoitteena oli suunnitella, kokeilla ja luoda yhdessä kyläläisten kanssa kyläläisten tarpeita vastaava, sähköistä alustaa hyödyntävä virtuaalinen kylätalo yhteisen toiminnan ja osallisuuden vahvistamisen alustaksi. Virtuaalikylätaloon oli tarkoitus linkittää myös naapuriavun, vertaisavun, järjestöjen vapaaehtoisavun yms. tarvitsijat ja tarjoajat kohtaamaan toisensa (esim. kimpakyydit, pihatyöt, kauppa-asiat, muu vertaistuki).

Hankkeessa toteutettiin keväällä 2020 sähköistä alustaa hyödyntävä virtuaalinen kylätalo. Virtuaalikylätalo mahdollistaa kyläläisten kohtaamisen ja tiedonvälityksen myös kylillä, joilla ei ole yhteistä kokoontumispaikkaa. Ennen virtuaalisen kylätalon lanseeraamista, hankehenkilöstö kävi runsaasti vuoropuhelua kyläläisten kanssa mm. virtuaalisen kylätalon tarpeesta ja kehitettävistä sisällöistä.

Kyselyyn vastaajista neljännes tiesi, mikä virtuaalinen kylätalo on, mutta vain neljä vastaajista oli vierailut siellä. Virtuaalikylätalossa vierailleista yksi ei kokenut sitä hyödylliseksi. Muissa vastauksissa nousi esille, että sinne kaivattaisiin lisää käyttäjiä ja virtuaalikylätalosta olisi hyötyä, jos vain muistaisi hyödyntää sitä.

Jo ennen virtuaalisen kylätalon julkaisemista kävi selväksi, että kovin suurta kiinnostusta tai tarvetta kylien yhteiselle virtuaaliselle kylätalolle ei Keski-Suomen kylissä ollut. Perusteluina kerrottiin, että kyläläisillä on jo olemassa olevat kanavat ja välineet esim. tiedottamiseen kylän sisällä.

Kokeilu virtuaalisesta kylätalosta päätettiin kuitenkin tehdä alkuperäisen projektisuunnitelman mukaisesti, sillä ajateltiin koronarajoitusten lisännen tarvetta yhteisölliselle alustalle, virtuaaliselle yhteydenpidolle ja jakamiselle. Saatu käyttäjäpalaute ja yhteydenotot virtuaaliseen kylätaloon liittyen olivat positiivisia, mutta vuorovaikutus kylätalossa jäi melko vähäiseksi.

Hankkeen toimenpiteenä oli myös kylätoiminnan näkyväksi tekeminen yhdessä kyläläisten kanssa kylävideoiden kautta. Videoiden tarkoitus oli lisätä keskisuomalaista maaseutunäkyvyyttä ja tuoda maaseutuasumista positiivisesti esille eri sosiaalisen median kanavissa. Videot toimivat maaseutubrändin ja kylien näkyvyyden nostattajina kuntien kotisivuilla tulevaisuudessakin.

Kylävideoita tehtiin yhteensä seitsemän, seuraavista kylistä: Lokakylä Kivijärvi, Pihlajavesi Keuruu, Koivistonkylä Äänekoski, Pohjoisen Korpilahden kylät, Rantakylä Karstula, Muholan kylä Kinnula ja Partalan kylä Jämsä. Lisäksi Hankasalmen Yökirjasto-tapahtumasta tehtiin oma videonsa. Kolmen videon toteutukseen osallistui pääosin nuoria kyläläisiä; Koivistoviikon video, Pohjoisen Korpilahden kylien video ja Lokakylän video.

Kyselyyn vastanneista reilu puolet oli nähnyt hankkeessa tehtyjä kylävideoita ja vajaa neljännes osallistunut niiden tekemiseen. Kylävideoiden koettiin parantaneet kylän antamaa maaseutukuvaa ja kylän näkyvyyttä, mutta halukkuuteen asua maaseudulla videoilla ei nähty olevan niin selvää vaikutusta.

Hankkeen tavoitteena oli lisätä maaseudun asukkaiden digitalisaatiomyönteistä asennetta sekä vahvistaa heidän digitaitojansa. Toimenpiteillä on ollut vaikutusta vastaajien digitaitoihin ja -asenteeseen, sillä rohkeus käyttää erilaisia digilaitteita ja sovelluksia on lisääntynyt hankkeen toiminta-aikana ja asenne digitalisaatiota kohtaan parantunut. Taidot käyttää erilaisia digitaalisia laitteita ja sovelluksia ovat parantuneet ja sähköisten hyvinvointi- ja terveyspalveluiden käyttö on lisääntynyt.

Johtopäätökset

Kehittämishankkeessa arviointi on kiinteä osa kokonaisuutta ja kehittämisen väline. Hankkeen kuluessa prosessia on arvioitu jatkuvan arvioinnin periaatteella ja toimintaa muokattu ja kohdennettu saadun palautteen sekä välittömien tulosten perusteella. Hankkeen lähtökohtana on ollut järjestää toimintaa kohderyhmän tarpeet huomioiden ja osallistaa kohderyhmä suunnitteluun. Hanke on hyödyntänyt tässä laajaa yhteistyöverkostoa sekä sidosryhmiä.

Saadun palautteen ja empiiristen havaintojen perusteella voidaan todeta Digisti kylässä -hankkeen saavuttaneen erinomaisesti sille asetetut tavoitteet. Hankkeen toteutusajankohta oli haasteellinen vallitsevasta koronapandemiasta ja kevään 2020 poikkeusajasta johtuen. Toisaalta koronapandemia ja yhteiskunnan sulkeutuminen fyysisiltä kontakteilta karanteeninomaisiin olosuhteisiin korosti entisestään tarvetta hankkeen lähtökohtana olleille teemoille ja vauhditti maaseudun digiloikkaa. Hankkeessa reagoitiin tilanteeseen ketterästi ja alettiin kehittää vaihtoehtoisia toteutustapoja suunniteltujen kasvokkaisten toimenpiteiden tilalle. Digitaalisten palveluiden merkitys ja niiden käyttämisen hallinta korostui nopeasti, digituen tarve lisääntyi.

Peilattaessa mennyttä vuotta hankkeen tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja tuloksiin voidaan todeta Digisti kylässä -hankkeen olleen liikkeellä proaktiivisesti ja juuri oikeaan aikaan. Tarve hankkeen teemoille oli noussut jo Sykettä Kylässä -hankkeen (2016–2019) aikana, jolloin esille nousi erityisesti ikääntyvän

väestön puutteellisista digitaidoista ja digisyrjäytymisestä. Viime vuosien aikana yhä useammat palvelut ovat muuttuneet sähköisiksi, mikä heikolla digitaidoilla vaikeuttaa huomattavasti arkipäivän asiointia ja palveluiden saatavuutta. Puutteelliset digitaidot ovat omiaan myös lisäämään yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden kokemusta sekä turhautumista. Koronakevät osoitti, miten yhtäkkiä oltiin tilanteessa, jossa jokaiselta kansalaiselta edellytettiin hyviä digitaitoja ja -kanavia, ei pelkästään asioinnin vaan myös yhteydenpidon suhteen. Hankkeessa reagoitiin nopeasti ja alettiin tarjota digitukea puhelimitse sitä tarvitseville. Digitukipuhelimesta oli konkreettista apua monelle maaseudun asukkaalle. Myös muista puhelinneuvontamahdollisuuksista, esimerkiksi valtakunnallisesta Väestörekisterikeskuksen Kansalaisneuvonta-palvelusta, tiedotettiin.

Digitukitoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi hankkeessa on koulutettu digituutoreita paikallisiin sydänyhdistyksiin ja muihin järjestöihin. Koulutettuja tuutoreita on yhteensä 30 henkilöä. Digituutorit ovat henkilöitä, jotka auttavat jäseniä erilaisissa digipulmissa oman taitotasonsa ja aikataulunsa mukaan. Toiminnanmuotoja on erilaisia, esimerkiksi avustaminen puhelimesta, sovellusten lataaminen tapahtumissa tai kasvotusten tapahtuva avustaminen. Tuutoreiden avuksi on hankkeessa tuotettu tukimateriaalia, ja ne jäävät yhdistystoimijoiden käyttöön jatkossakin. Hankkeen aikana on lisäksi selvitetty digitukipalveluiden linkittymistä osaksi kirjastojen, kansalaisopistojen, seurakuntien ja kylätalojen toimintaa.

Digitukea on jatkossakin saatavilla matalan kynnyksen toimintana, sillä hankkeen tuloksena digitukitoiminta jatkuu Keski-Suomen alueella Sympis ry:n vetoisesti Länkipohjassa ja Sydänyhdistysten toimintana Laukaassa, Jyväskylässä, Karstulassa ja Ala-Keiteleellä sekä maakunnan ulkopuolella Pieksämäellä ja Kangasniemellä. Digituutoreiden järjestäytyminen ja maakunnallinen verkostoituminen jatkuu uudessa maaseuturahaston rahoittamassa Digivireä Keski-Suomi -hankkeessa. Verkostoa kehittämällä pyritään takaamaan paikallisen digituen saatavuus maakunnallisesti (Hankerekisteri).

Digisti kylässä -hankkeen toimenpiteiden avulla maaseudun kylien asukkaiden digiminäpystyvyys, digitaidot ja digitalisaatiomyönteinen asenne kasvoivat ja rohkeus kokeilla ja ottaa käyttöön uusia sähköisiä palveluja ja sovelluksia lisääntyi. Tämä edistää asukkaiden hyvinvointia ja vähentää eriarvoisuutta digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Digitoimintakyvyn paranemisen seurauksena voidaan ajatella, että sähköisten palveluiden saatavuus paranee, digiosallisuus lisääntyy ja digisyrjäytyminen vähenee. Pitkällä aikavälillä tällä voidaan nähdä olevan vaikutusta myös maaseudun asuttuna pysymiseen ja yleiseen hyvinvointiin.

Palautteen perusteella hankkeella on ollut vaikutuksia myös maaseudun yhdistystoimintaan. Digitaalokoulutusten ja verkkoluentojen myötä yhdistykset ovat ottaneet käyttöönsä uusia sähköisiä työkaluja ja viestintäkanavia, joiden avulla yhteydenpito jäseniin ja toiminnan jatkaminen on ollut mahdollista poikkeusaikanakin. Hankkeessa on myös tuotettu Digiosaamisen edistäminen yhdistyksissä -

opas, jonka tarkoitus on tarjota yhdistyksille konkreettisia vinkkejä jäsenistön tietokoneen, älylaitteiden ja internetin käyttötaitojen edistämiseen.

Hankkeen pitkän aikavälin tavoitteeksi oli asetettu Keski-Suomen maaseudun asukkaiden hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäminen digitaalisuutta hyödyntäen, kylien ja pienten taajamien asukkaiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen, digitalisaatiomyönteisen asenteen sekä maaseudun vetovoimaisuuden edistäminen. Hankkeen päättyessä voidaan todeta jo useamman pitkän aikavälin tavoitteen täyttyneen tai siihen tähtäävän toiminnan käynnistyneen ja etenevän oikeaan suuntaan.

Hankkeen toimenpiteet, 110 tapahtumaa ja tilaisuutta ovat edistäneet noin 3000 henkilön digitaitoja ja välilliset vaikutukset huomioiden, arviolta tupla määrä eli 6000 henkilöä on kartuttanut digiosaamistaan hankkeen seurauksena. Kun otetaan huomioon hankkeessa koulutetut digituutorit ja heidän tarjoamansa tuki kanssaihmisille ovat vaikutukset mittavat. Parasta kuitenkin on, että hankkeella on luotu pysyviä käytänteitä ja toiminta jatkuu digituutoriverkostossa ja digitukena usealla paikkakunnalla.

Digisti kylässä -hankkeessa on osattu kohdistaa resursseja viisaasti niihin toimenpiteisiin, joille on ollut kohderyhmän taholta suurin tarve ja osattu jättää vähemmälle huomiolle toimenpiteet, joille aika ei vielä ole ollut otollinen tai todellista tarvetta ei ole ollut.

Hankkeessa on ennakkoluulottomasti kokeiltu erilaisia tapoja tavoittaa eri ikäisiä kyläläisiä ja esimerkiksi erittäin suositut Minecraft -työpajat voisivat toimia mallina muille toimijoille siitä, kuinka digitaalisuuden keinoin voidaan tehdä kylätoimintaa näkyväksi nuorten keinoin. Myös Lokakylän kylävideo toimii hyvänä esimerkkinä ylisukupolvisuudesta ja sellaisenaan sopii esimerkiksi myös muille.

Hanke on omalta osaltaan vauhdittanut ja tukenut maaseudun digitalisaatiota, ei pakottaen vaan tukien ja sähköisten palveluiden käyttöön kannustaen.

[Esitykset jatkotoimenpiteiksi](#)

Digisti kylässä -hankkeen aikana todettiin, että tarve digitaitojen ja digituen kehittämiseksi Keski-Suomessa on suurta. Monelta maaseudun asukkaalta puuttuu perustaidot käyttää älylaitetta ja sähköisiä palveluita. Myös puutteet nettiyhteydessä tai asianmukaisissa älylaitteissa ovat tavallisia. Vaikka hankkeessa tavoitettiin paljon heitä, jotka saivat hankkeen aikana ensikosketuksensa älylaitteen käyttöön, internetiin tai sähköisiin palveluihin, on hyvin todennäköisesti vielä tavoittamatta paljon ihmisiä, joita uhkaa digisyrjäytyminen. Jatkossa olisikin tärkeää miettiä, kuinka nämä ihmiset saavutetaan. Millä heidät motivoidaan mukaan kansalaisopistojen digikursseille tai digitutoreiden tarjoaman digituen pariin?

Digitaitojen ja digituen keskusteluissa olisi hyvä muistaa myös digitaitojen tasoerot nuorilla ja nuorilla aikuisilla. Tällä vuosituhanella syntyneet ajatellaan usein diginatiiveiksi, joille laitteiden ja palveluiden käyttö

on arkipäivää. Kuitenkin myös nuorissa on hyvin paljon heitä, joille esimerkiksi eri viranomaisasioiden hoitaminen verkossa on erittäin hankalaa. Myös perustaidot esim. tekstinkäsittelyyn tai taulukkolaskentaan voivat olla monella hukassa. Täytyy ottaa myös huomioon erilaiset sosioekonomiset taustat. Kaikilla nuorilla ei ole mahdollisuutta asianmukaisiin älylaitteisiin saati eri laitteiden viimeisiin lippulaivamalleihin. Tämä saattaa nuorten keskuudessa olla merkittävä eriarvoisuutta, syrjäytymistä ja pahoinvointia aiheuttava tekijä.

Digituen tulisi olla saatavilla lähellä ihmisiä, säännöllisesti ja matalalla kynnyksellä. Etänä annettava digituki on hyvä lisä, mutta ei yksin riitä. Erityisesti ikäihmiset tarvitsevat ja toivovat vieriohjausta, jotta uusien digitaitojen oppiminen on sujuvampaa tai ylipäänsä mahdollista. Kuntiin ja kyliin tarvitaan digitutoreita, jotka tarjoavat apua lähialueen asukkaille älylaitteiden ja sähköisten palveluiden kanssa. Tähän tarpeeseen pyrkii vastaamaan Digivireä Keski-Suomi –hanke, joka on käynnistynyt alkuvuodesta 2021. Myös maakunnallinen Keski-Suomen liiton digitukihanke on käynnistynyt 2020 vuoden lopulla ja on osittain koordinoijana vauhdittamassa maaseudun digiloikkaa. Yhteistyötä eri toimijoiden kesken tarvitaan ja digituen tarjonta, saatavuus ja saavutettavuus tulisi saada maakunnassa yhtenäiseksi kaikkien kuntien alueella. Työ on vasta alussa ja tehtävää on paljon. Digituen tarve ei tule vähenemään eikä loppumaan, vaikka muotoaan se varmasti vuosien kuluessa muuttaa. Digisti kylässä -hanke on omalta osaltaan vauhdittanut ja tukenut maaseudun digitalisaatiota, ei pakottaen vaan tukien ja sähköisten palveluiden käyttöön kannustaen. Alkususäys on annettu, tästä on hyvä jatkaa.

Allekirjoittajat ja päiväys

Pertti Malkki

Yksikönjohtaja

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Susanna Nurmeksela

Projektipäällikkö, Digisti kylässä -hanke

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Sisällysluettelo

1 Tausta	36
2 Vastaajien taustatiedot	36
2.1 Ikä	36
2.2 Sukupuoli	37
2.3 Asuinpaikka.....	37
3 Hankkeen tilaisuudet	38
3.1	38
3.2 Arvio tilaisuuksista	39
4 Digituki puhelimitse	40
5 Virtuaalinen kylätalo.....	40
5.1. Virtuaalisen kylätalon hyödyntäminen.....	40
5.2 Virtuaalisen kylätalon kehittämissuositukset.....	41
.....	42
6. Kylien esittelyvideot	42
7. Digitaidot ja asenteet	43
8. Vapaa palaute	44
Yhteenveto tuloksista	28
Johtopäätökset	31
Lähteet:.....	52

1 Tausta

Digisti kylässä, on kaksi vuotinen maaseuturahaston rahoittama kehittämishanke, jonka tavoitteena on ollut digitaalisuutta hyödyntäen edistää Keski-Suomen maaseudun asukkaiden hyvinvointia ja elämänlaatua sekä lisätä kylien ja pienten taajamien asukkaiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja digitalisaatiomyönteistä asennetta sekä kasvattaa maaseudun vetovoimaisuutta. Digisti kylässä –hanke on pyrkinyt lisäämään Keski-Suomen maaseudun asukkaiden digitaitoja ja valmiuksia käyttää sähköisiä palveluja sekä tarjonnut kylille työkaluja kylätoiminnan kehittämiseksi digitaalisuutta hyödyntäen. Tästä esimerkkinä virtuaalinen kylätalo. Tavoitteiden saavuttamiseksi hankkeessa on toteutettu monenlaisia toimenpiteitä; digiklinikoita ja digipalvelupäiviä, perehdytetty digituutoreita, koordinoitu digivertaistoimintaa sekä tehty kylävideoita. Toiminta on ollut kaikenikäisille suunnattua.

Tämän arvioinnin taustalla oleva palautekysely on toteutettu osana hankkeen toimintaa lokamarraskuussa 2020. Vastauksia kyselyyn on kerätty hankkeen tilaisuuksiin osallistuneilta sekä sähköisenä että paperikyselynä. Sähköisen kyselyn julkista nettilinkkiä on jaettu hankkeen sekä sen verkoston nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Kyselyyn vastaaminen on ollut vapaaehtoista ja tapahtunut anonyymisti.

Määräaikaan mennessä vastauksia saatiin yhteensä 40 kpl. Kyselyn sähköisen linkin oli avannut kaiken kaikkiaan 211 henkilöä ja vastaamisen aloittanut vastanneiden (n = 40) lisäksi 47 henkilöä.

2 Vastaajien taustatiedot

2.1 Ikä

Kyselyyn vastanneista yli puolet (66 %) oli yli 65 –vuotiaita ja noin kolmannes (34 %) 41–64 –vuotiaita (Taulukko 1). Alle 40 -vuotiaita vastaajia ei ollut lainkaan. Vastaajaryhmä edustaa hyvin maaseudun ikärakennetta. (Linkola 2014).

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

	n	Prosentti
alle 15-vuotiaat	0	0 %
15–30 v	0	0 %

31–40 v	0	0 %
41–50 v	3	7 %
51–64 v	11	27 %
65–74 v	19	48 %
yli 75-vuotiaat	7	18 %

2.2 Sukupuoli

Kyselyyn vastanneista enemmistö (58 %) oli naisia. Miehiä vastaajista oli 42 % (Taulukko 2).

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma

	n	Prosentti
Nainen	23	58 %
Mies	17	42 %
Muu	0	0 %

2.3 Asuinpaikka

Digisti kylässä -hanke toteutettiin koko Keski-Suomen alueella, pois lukien Jyväskylän keskusta-alue. Vastauksia saatiin yhteensä 13 eri paikkakunnalta, eniten Jämsästä (n =18). Kyselyyn vastanneista siis lähes puolet (45 %) oli jämsäläisiä. Keuruulta vastauksia tuli 6 kpl (15 %) ja Jyväskylästä 4 kpl (10 %). Enemmän kuin yksi vastaus saatiin myös Kivijärveltä (n=2) ja Pieksämäeltä (n=2). Muut vastanneet kts. Taulukko 3.

Taulukko 3. Vastaajien asuinpaikkakunta

	n	Prosentti
Kannonkoski	1	3 %
Karstula	1	3 %
Hankasalmi	0	0 %
Joutsa	1	3 %
Jyväskylä	4	10 %
Jämsä	18	45 %
Keuruu	6	15 %
Kinnula	0	0 %
Kivijärvi	2	5 %
Konnevesi	0	0 %
Kuhmoinen	0	0 %
Kyyjärvi	0	0 %
Laukaa	1	3 %
Luhanka	1	3 %

Multia	0	0 %
Muurame	0	0 %
Petäjavesi	0	0 %
Pihtipudas	0	0 %
Saarijärvi	1	3 %
Toivakka	0	0 %
Uurainen	0	0 %
Viitasaari	0	0 %
Äänekoski	1	3 %
Joku muu, mikä	3	8 %

Valmiiden vaihtoehtojen (Keski-Suomen kunnat) lisäksi oli mahdollisuus valita myös vaihtoehto ”joku muu, mikä”. Tällä haluttiin mahdollistaa myös vapaa-ajan asukkaiden tai muun monipaikkaisen väestön, joka asuu osa-aikaisesti, kausiluonteisesti tai tilapäisesti Keski-Suomen maaseudulla, vastaaminen. Näitä vastauksia tuli kolme. (Taulukko 4).

Taulukko 4. Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset asuinpaikkakunnasta

Vastausvaihtoehdot	n	
Joku muu, mikä	2	Pieksämäki
Joku muu, mikä	1	Kangasniemi

3 Hankkeen tilaisuudet

Kyselyn avulla selvitettiin vastaajien osallistumista erilaisiin hankkeen tarjoamiin digitaitoja ja sähköisten palveluiden käyttämisvalmiuksia edistäviin tilaisuuksiin.

3.1. Osallistuminen Digisti kylässä -hankkeen tilaisuuksiin

Suurin osa vastaajista (74 %) oli osallistunut hankkeen järjestämälle digikurssille /digitaito-ohjelmukseen, joissa sisältöinä olivat mm. digitaitojen perusteet, älypuhelimien käyttö, sähköiset terveystiedot, sähköinen asiointi, sosiaalinen media ja graafisen suunnittelun työkalu Canva.

Neljäsosa vastaajista (26 %) oli osallistunut sähköisten terveystiedot esittelyyn mm. Kanta-palvelut. Viidesosa vastaajista (21 %) oli osallistunut hankkeen webinaareihin tai verkkoluokkiin,

joissa aiheina oli mm. älypuhelimien käyttö, pelit ja muu nettiajanviete, sosiaalinen media ja tietoturva. Viidennes (21 %) oli saanut laiteopastusta digiklinikalla.

Neljä vastaajaa oli osallistunut digituutortoimintaan, samoin digipalvelupäivään neljä. Vastaajista kukaan ei ollut osallistunut Minecraft -työpajaan.

Taulukko 5. Vastaajien osallistuminen hankkeen tilaisuuksiin

	n	Prosentti
Digikurssi /digitaito- ja valmennus (digitaitojen peruskurssi, älypuhelimien käyttö, sähköiset terveyspalvelut, sähköinen asiointi, sosiaalinen media, Canva)	28	74 %
Sähköisten terveyspalveluiden esittely	10	26 %
Webinaarit tai verkkoluennot (älypuhelimien käyttö, Tv, pelit ja muu ajanviete netissä, Facebook, tietoturva, ravitsemus, liikunta, sydäniskurin käyttö, Kanta-palvelut, Canvan perusteet, sosiaalinen media)	8	21 %
Digiklinikka (laiteopastus)	8	21 %
Digituutortoiminta	4	11 %
Digipalvelupäivä	4	11 %
Minecraft -työpaja	0	0 %

3.2 Arvio tilaisuuksista

Digisti kylässä -hankkeen järjestämiin digitaitoja ja sähköisten palveluiden käyttämisvalmiuksia edistäviin tilaisuuksiin osallistuneita vastaajia pyydettiin arvioimaan asteikolla 1 (täysin eri mieltä) – 5 (täysin samaa mieltä) seuraavia asioita tilaisuuden osalta:

Taulukko 6. Vastaajien arvio tilaisuuksista

	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Mediaani
Sisältö vastasi odotuksiani	3 %	0 %	8 %	53 %	36 %	4,19	4

Sisältö vastasi tarpeitani	3 %	0 %	11 %	61 %	25 %	4,06	4
Aikataulu oli sisältöön nähden sopiva	0 %	3 %	0 %	49 %	49 %	4,43	4
Sain mahdollisuuden esittää kysymyksiä	0 %	0 %	0 %	23 %	77 %	4,77	5
Sain vastauksen tai ratkaisun digiongelmaani	0 %	0 %	9 %	31 %	60 %	4,51	5

Arvioiden keskiarvo oli 4,3 asteikolla 1–5. Suurin osa vastaajista oli samaa tai täysin samaa mieltä väittämien kanssa eli vastaajien mielestä tilaisuuksissa tarjolla ollut sisältö vastasi sekä odotuksia että tarpeita ja sen käsittelyyn oli varattu sopivasti aikaa (mediaani 4). Kysymysten esittämiselle oli mahdollisuus ja mahdollisiin digiongelmiin saatiin vastaus tai ratkaisu (mediaani 5).

4 Digituki puhelimitse

Digisti kylässä -hankkeen työntekijät tarjosivat keskisuomalaisille digitukea puhelimitse koronaepidemian aikana keväällä 2020. Puhelimitse oli mahdollista saada apua älylaiteongelmiin, sähköisten palveluiden käyttöön sekä Sydänliiton internet palveluihin. Kyselyyn vastaajista kolme (7,5 %) kertoi hyödyntäneensä puhelinpalvelua.

5 Virtuaalinen kylätalo

Digisti kylässä -hankkeessa suunniteltiin ja luotiin yhdessä kyläläisten kanssa sähköistä alustaa hyödyntävä virtuaalinen kylätalo yhteisen toiminnan ja osallisuuden vahvistamisen alustaksi.

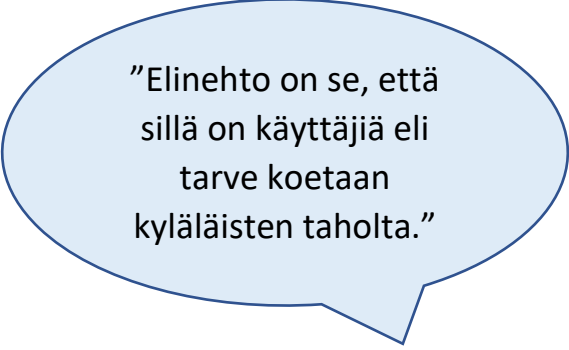
5.1. Virtuaalisen kylätalon hyödyntäminen

Kyselyyn vastaajista neljännes (26 %) tiesi, mikä virtuaalinen kylätalo on, mutta vain neljä (10 %) oli vierailut siellä. Virtuaalikylätalossa vierailleista yksi ei kokenut sitä hyödylliseksi. Muissa vastauksissa nousi esille, että sinne kaivattaisiin lisää käyttäjiä ja virtuaalikylätalosta olisi hyötyä, jos vain muistaisi käydä siellä ja hyödyntää sitä.

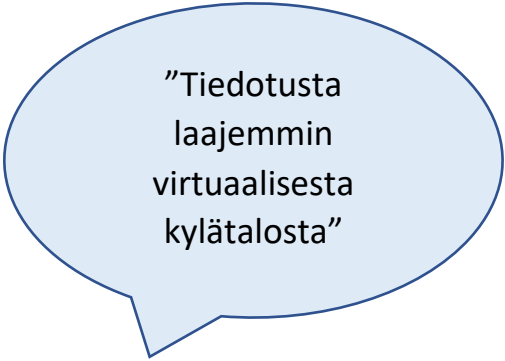

5.2 Virtuaalisen kylätalon kehittämis ehdotukset

Ehdotuksia virtuaalisen kylätalon kehittämiseksi ei juurikaan annettu, mikä on ymmärrettävää, sillä asia oli vastaajille vieras. Annetuissa vastauksissa nousi esille tiedotus ja käyttäjätarve.

"Elinehto on se, että sillä on käyttäjiä eli tarve koetaan kyläläisten taholta."

"Tiedotusta laajemmin virtuaalisesta kylätalosta"

Konkreettisia sisältöehdotuksiakin tuli:

”Ehkä siellä voisi olla jotain linkkejä, vaikka kylätalon energiaoppaaseen, rahoitusmahdollisuuksiin... ja varmaan aiempien hankkeiden hyviin tuotoksiin. Myös muiden kuin Jamk-hankkeiden, esim. KYT.”

”Mielenkiintoista, varmaan saa neuvoja ja apua käytännön kysymyksiin ja vertaistukea.”

6. Kylien esittelyvideot

Kylätoiminnan ja keskisuomalaisen maaseutuasumisen näkyvyyden ja positiivisen mielikuvan lisäämiseksi hankkeessa laadittiin yhteistyössä kyläläisten kanssa kylien esittelyvideoita. Videoita on tehty yhteensä seitsemän, seuraavista kylistä: Lokakylä Kivijärvi, Pihlajavesi Keuruu, Koiviston kylä Äänekoski, Pohjoisen Korpilahden kylät, Rantakylä Karstula, Muholan kylä Kinnula ja Partalan kylä Jämsä. Lisäksi Hankasalmen Yökirjasto-tapahtumasta on tehty oma videonsa ”Hankasalmen yökirjasto 1.11. 2019”. Videot ovat nähtävillä mm. hankkeen Facebook- ja nettisivuilla sekä YouTubessa.

Kyselyyn vastanneista reilu puolet (55 %) oli nähnyt hankkeessa tehtyjä kylävideoita ja 23 % vastaajista oli osallistunut niiden tekemiseen.

Selvitettäessä kylävideoiden vaikutusta maaseutukuvaan, näkyvyyteen ja halukkuuteen asua maaseudulla vastattiin seuraavalla tavalla (Taulukko 7.).

Taulukko 7. Kylävideoiden vaikutukset asteikolla 1 (heikentänyt) – 5 (parantanut) (n= 27)

Ovatko hankkeen tuottamat kylävideot mielestänne ...	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Mediaani

vaikuttaneet kylänne antamaan maaseutukuvaan	0%	4%	28%	44%	24%	3,88	4
vaikuttaneet kylänne näkyvyyteen	0%	4%	22%	33%	41%	4,11	4
vaikuttaneet halukkuuteen asua maaseudulla	0%	13%	46%	17%	25%	3,54	3

Suurimman osan mielestä kylävideot ovat parantaneet kylän antamaa maaseutukuvaa ja kylän näkyvyyttä. Sen sijaan halukkuuteen asua maaseudulla videoilla ei nähty olevan niin selvää positiivista vaikutusta. Vastaajista 46 % ei kokenut videoilla olleen asiaan vaikutusta (Taulukko 7.).

7. Digitaidot ja asenteet

Hankkeen tavoitteena oli lisätä maaseudun asukkaiden digitalisaatiomyönteistä asennetta sekä vahvistaa heidän digitaalista pääomaansa sekä digitaitoja. Vastausten perusteella hankkeen toimenpiteillä on ollut vaikutusta vastaajien digitaitoihin ja -asenteeseen, sillä rohkeus käyttää erilaisia digilaitteita ja sovelluksia on lisääntynyt hankkeen toiminta-aikana ja asenne digitalisaatiota kohtaan parantunut. Myös taidot käyttää erilaisia digitaalisia laitteita ja sovelluksia ovat parantuneet ja sähköisten hyvinvointi- ja terveyspalveluiden käyttö lisääntynyt.

Taulukko 8. Hankkeen kuluessa tapahtuneita muutoksia arvioituna asteikolla 1 (vähentynyt) – 5 (lisääntynyt)

Onko seuraavissa asioissa tapahtunut muutoksia kahden viime vuoden aikana ...	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Mediaani
rohkeutenne käyttää erilaisia digilaitteita tai sovelluksia	0%	0%	28%	49%	23%	3,94	4
asenteenne digitalisaatiota kohtaan	0%	0%	35%	51%	14%	3,78	4
taitonne käyttää erilaisia digilaitteita tai sovelluksia	0%	0%	28%	64%	8%	3,81	4
käyttämienne sähköisten hyvinvointi- ja terveys palveluiden käyttö	3%	0%	33%	53%	11%	3,69	4

8. Vapaa palaute

Kyselyn lopuksi vastaajilla oli vielä mahdollisuus vapaasti kertoa osallistumisesta Digisti kylässä - hankkeen toimenpiteisiin sekä hankkeen vaikutuksista elämään. Tätä mahdollisuutta hyödynsi 21 vastaajaa.

Kaiken kaikkiaan annettu palaute oli positiivista ja projektihenkilöstön asiantuntemusta ja yhteistyötä kiiteltiin.

"On ollut hyvä juttu :)"

"Mukava oli olla mukana ja touhuta hankevetäjien kanssa, hyvä maku jäi."

"Oikein mukavaa yhteistyötä."

"Vetäjille iso kiitos!"

"Kokemukseni hankkeesta olivat myönteisiä. Jokaisessa jaksossa opin uutta. Tykkäsin erityisesti kouluttajien kannustavasta ja rohkaisevasta tavasta opastaa ja kertoa asioista ymmärrettävästi. Isot kiitokset molemmille."

"Kiitos opeista ja kärsivällisyydestä"

"Digisti kylässä-hanke auttoi selvittämään omaa sydänterveyttä. Kiitos palvelupäivästä!"

Yhdessä vastauksessa muistuteltiin digin roolista ja koettiin ettei hankkeella ole ollut vaikutuksia vastaajan elämään:

"Eipä ole vaikuttanut elämään, sillä digi on hyvä apuväline, mutta sille ei kannata antaa liian suurta roolia."

Hanke sai vastaajilta kiitosta matalan kynnyksen toiminnasta ja jalkautumisesta kylille:

"Seurantaryhmään kuuluvana olen saanut tietoa hankkeen toimenpiteistä kylätasolla ja voinut viestiä eri tilaisuuksista eteenpäin. On hienoa, että tällaista toimintaa jalkautetaan kylätasolle."

"Digitaidoton henkilö ei ole läheskään aina "päättänyt" olla hankkimatta tietoja ja laitteita käyttöönsä, vaan on olemassa monenlaisia toimintakyvyn, asenteiden, sosiaalisuuden, talouden ym. syitä, joista ei vielääkään puhuta tarpeeksi tässä maassa. Digikehitys on ehdottomasti liian nopeasti tapahtunut ja siksi syrjäyttänyt kansalaisia, joilla on kuitenkin samanlainen oikeus saada

yhteiskunnan palveluja tasaveroisesti digi-ihmisiin nähden. Kehittäkää nuoret yhteiskuntaamme vielä tasa-arvoisemmaksi, se on tärkeätä ja myös iso arvovalinta! Kiitos kurssista!”

”Tosi hienoa, että tällainen kurssi järjestettiin, ja osallistuminen oli tehty helpoksi. Paikka oli hyvä ja kouluttajat asiantuntevia osaajia. Tietoa ja taitoa kertyi itsellekin ja jopa rohkeutta kokeilla uusia asioita.”

Digisti kylässä -hankkeella nähtiin positiivisia ja alulle panevia vaikutuksia yksilöiden lisäksi myös järjestötoimintaan:

”Yhteistyö hankkeen tiimoilta antanut paljon uusia mahdollisuuksia järjestötoimintaan. Paljon saatu kentältä positiivista palautetta. Hienoa työtä!”

”Tämä koulutus oli hyvä sysäisy alkaa opastamaan oman sydänyhdistyksen jäseniä digitaidoissa. Tosin toteutus odottaa vielä koska koronarajoitukset paikkakunnallamme ovat estäneet isommat kokoontumiset ja henkilöitten informoimisen.”

”Sähköpostia käytämme hallituksen asioiden tiedottamisessa, mitä ei aikaisemmin ole tapahtunut. Tietokone on tapahtumissa mukana asioiden esittelyssä.”

Jatkoa hankkeelle toivottiin useammassa vastauksessa:

” Hyvä ja tarpeellinen hanke, maaseutujen kylillä asuu vielä paljon henkilöitä, jotka eivät ole hankkiutuneet digi-tietojen oppiin. Tämän vuoksi lisää vastaavia matalan kynnyksen koulutusta on syytä jatkaa ja kehittää edelleen”

”Jatko-opastustakin voisi olla!”

”Hyvä idea,, toimii,, jatkossakin hyvä”

”Oli hyvä ja rohkaiseva. Korona sotki kevään ja syksyllä en päässyt kaikkiin tapaamisiin, mutta toivon jatkoa hankkeelle edes jollain tasolla ja vetäjät olivat ihan huippuja... KIITOS! Ai niin vaikutuksia; elämä jatkuu...”

Yhteenveto tuloksista

Kyselyyn vastasi 40 henkilöä, mikä on melko vähän hankkeen kokonaisosallistujamäärä huomioiden. Hankkeen toimenpiteisiin on arvioitu osallistuneen koko hankkeen aikana noin 3000 henkilöä. Kyselyn sähköisen linkin avasi kaiken kaikkiaan 211 henkilöä, joten voidaan ajatella

kyselyn tavoittaneen kuitenkin laajasti hankkeen kohderyhmää. Sähköiseen kyselyyn vastaamisen oli aloittanut vastanneiden lisäksi 47 henkilöä, mutta vastaaminen oli jäänyt kesken. Syitä tähän voi olla useita. Kyselyn julkinen nettilinkki mahdollisti sen, että kyselylinkin avaaja ei välttämättä ollut osallistunut hankkeen toimenpiteisiin ja vastaaminen kysymyksiin oli siksi mahdotonta. Joku vastaamisen aloittaneista saattoi avata kyselyn tilanteessa, jossa ei ehtinytkään vastaamaan. Koska kysely oli kokonaisuudessaan melko lyhyt, ei siihen ollut mahdollistettu keskeyttämistä ja vastaamisen jatkamista myöhemmin. Sähköiseen kyselyyn (Webropol) vastattiin avoimen nettilinkin kautta, joten henkilökohtaisten muistutusviestien lähettäminen ei ollut mahdollista. Kyselyyn vastaamisesta muistutettiin hankkeen sosiaalisen median kanavissa ja nettisivuilla. Lisäksi yhdistysten yhteyshenkilöt muistuttivat jäseniään vastaamisesta omissa tilaisuuksissaan ja verkostoissaan.

Hankkeen toimenpiteitä toteutettiin koko Keski-Suomen alueella (23 kuntaa). Hankkeessa mukana oli 36 kylää. Tilaisuudet olivat kaikille avoimia, joten osallistuminen oli mahdollista Keski-Suomen ulkopuoleltakin. Kyselyyn saatiin vastauksia 13:lta eri paikkakunnalta, joista 11 oli Keski-Suomesta. Aktiivisimpia vastaajia olivat jämsäläiset (45 %). Jämsäläisten yliedustus vastaajissa selittynee osin kyselyn ajankohdalla (loka-marraskuu), jolloin hankkeella oli useampia toimenpiteitä ko. alueella. Jämsäläiset tosin olivat hyvin aktiivisia koko hankkeen ajan, joten siihen peilaten yliedustus ei vääristä kokonaistulosta.

Hankkeen toimenpiteet oli tarkoitettu kaikenikäisille kylien asukkaille. Toimintaa järjestettiin kohderyhmän tarpeet huomioiden ja kohderyhmää osallistettiin mukaan toiminnan suunnitteluun. Kyselyyn vastanneista 65 % oli yli 65 –vuotiaita. Alle 40 -vuotiaita vastaajia ei ollut lainkaan. Tämä kuvastaa hyvin osallistujien ikäjakaumaa koko hankkeen toimenpiteisiin peilaten.

Hankehenkilöstön arvion mukaan noin 80 % kaikkiin toimenpiteisiin osallistuneista oli yli 65-vuotiaita. Yleisön pyynnöstä hankkeen tilaisuudet ja tapahtumat järjestettiin pääasiallisesti iltapäinotteisesti, niin että työikäisten osallistuminen olisi mahdollistunut, mutta tästä huolimatta osallistujat olivat enimmäkseen eläkeikäisiä.

Vastaajien keskuudessa suosituimpia hankkeen toimenpiteistä olivat digikurssit /digitaito- ja valmennukset, joille oli osallistunut 74 % vastaajista. Kurssien ja valmennusten sisältöinä olivat mm. digitaitojen perusteet, älypuhelimien käyttö, sähköiset terveystalvet, sähköinen asiointi, sosiaalinen media ja graafisen suunnittelun työkalu Canva. Aiheet nousivat osallistujien tarpeista ja arvion perusteella niiden katsottiinkin vastanneen osallistujien odotuksia ja tarpeita.

Kohderyhmälähtöisyyttä tukee myös se, että vastausten perusteella osallistujat saivat vastauksia ja ratkaisuja esittämiinsä digiongelmiin sekä mahdollisuuden esittää kysymyksiä.

Vastaajista kukaan ei ollut osallistunut Minecraft -työpajaan, mikä selittyy vastaajien korkealla keski-ikällä. Minecraft työpajaan osallistujat olivat pääasiassa lapsia ja nuoria. Minecraft työpajat järjestettiin Äänekoskella, Hankasalmella ja Länkipohjassa ja niiden tavoitteena oli tarjota uudenlainen maaseutukokemus osana pelimaailmaa ja tuoda keskisuomalaisista maaseutua esille nuorempaa sukupolvea kiinnostavalla tavalla sekä tehdä kylätoimintaa näkyväksi nuorten keinoin.

Minecraft-työpajat toteutettiin yhdessä tubettaja JOP:n eli Juuso Pekkarisen kanssa ja ne olivat erittäin suosittuja kaikilla kolmella paikkakunnalla. Työpajatoteutukset poikkesivat hieman toisistaan; Äänekoskella (Koivistonkylä) työpaja järjestettiin osana koulupäivää, Hankasalmella yökirjaston yhteydessä ja Länkipohjassa iltatapahtumana yhteistyössä Sympis ry:n kanssa.

Koronaepidemian aikana keväällä 2020, Digisti kylässä -hankkeen työntekijät tarjosivat keskisuomalaisille digitukea puhelimitse. Hankkeen sosiaalisen median kanavilla vinkattiin myös muista tarjolla olevista digitukipalveluista ja sivustoista. Kyselyyn vastaajista kolme kertoi hyödyntäneensä hankkeen puhelinpalvelua. Kysymystä tarkentavista avovastauksista kävi kuitenkin ilmi, että vastaajien mainitsemat palvelut eivät olleet Digisti kylässä -hankkeen puhelintukea vaan muita älypuhelimien avulla käytettäviä palveluita, esim. sovelluksia.

Hankkeen tavoitteena oli suunnitella, kokeilla ja luoda yhdessä kyläläisten kanssa kyläläisten tarpeita vastaava, sähköistä alustaa hyödyntävä virtuaalinen kylätalo yhteisen toiminnan ja osallisuuden vahvistamisen alustaksi. Virtuaalikylätaloon oli tarkoitus linkittää myös naapuriavun, vertaisavun, järjestöjen vapaaehtoisavun yms. tarvitsijat ja tarjoajat kohtaamaan toisensa (esim. kimppakyydit, pihatyöt, kauppa-asiat, muu vertaistuki).

Hankkeessa toteutettiin keväällä 2020 sähköistä alustaa hyödyntävä virtuaalinen kylätalo. Virtuaalikylätalo mahdollistaa kyläläisten kohtaamisen ja tiedonvälityksen myös kylillä, joilla ei ole yhteistä kokoontumispaikkaa. Ennen virtuaalisen kylätalon lanseeraamista, hankehenkilöstö kävi runsaasti vuoropuhelua kyläläisten kanssa mm. virtuaalisen kylätalon tarpeesta ja kehitettävistä sisällöistä.

Kyselyyn vastaajista neljännes tiesi, mikä virtuaalinen kylätalo on, mutta vain neljä vastaajista oli vierailut siellä. Virtuaalikylätalossa vierailleista yksi ei kokenut sitä hyödylliseksi. Muissa

vastauksissa nousi esille, että sinne kaivattaisiin lisää käyttäjiä ja virtuaalikylätalosta olisi hyötyä, jos vain muistaisi hyödyntää sitä.

Jo ennen virtuaalisen kylätalon julkaisemista kävi selväksi, että kovin suurta kiinnostusta tai tarvetta kyläyhteisöille virtuaaliselle kylätalolle ei Keski-Suomen kylissä ollut. Perusteluina kerrottiin, että kyläläisillä on jo olemassa olevat kanavat ja välineet esim. tiedottamiseen kylän sisällä.

Kokeilu virtuaalisesta kylätalosta päätettiin kuitenkin tehdä alkuperäisen projektisuunnitelman mukaisesti, sillä ajateltiin koronarajoitusten lisänsen tarvetta yhteisölliselle alustalle, virtuaaliselle yhteydenpidolle ja jakamiselle. Saatu käyttäjäpalaute ja yhteydenotot virtuaaliseen kylätaloon liittyen olivat positiivisia, mutta vuorovaikutus kylätalossa jäi melko vähäiseksi.

Hankkeen toimenpiteenä oli myös kylätoiminnan näkyväksi tekeminen yhdessä kyläläisten kanssa kylävideoiden kautta. Videoiden tarkoitus oli lisätä keskisuomalaisista maaseutunäkyvyyttä ja tuoda maaseutuasumista positiivisesti esille eri sosiaalisen median kanavissa. Videot toimivat maaseutubrändin ja kyläyhteisöjen näkyvyyden nostattajina kuntien kotisivuilla tulevaisuudessakin.

Kylävideoita tehtiin yhteensä seitsemän, seuraavista kylistä: Lokakylä Kivijärvi, Pihlajavesi Keuruu, Koivistonkylä Äänekoski, Pohjoisen Korpilahden kylät, Rantakylä Karstula, Muholan kylä Kinnula ja Partalan kylä Jämsä. Lisäksi Hankasalmen Yökirjasto-tapahtumasta tehtiin oma videonsa. Kolmen videon toteutukseen osallistui pääosin nuoria kyläläisiä; Koivistoviikon video, Pohjoisen Korpilahden kyläyhteisön video ja Lokakylän video.

Kyselyyn vastanneista reilu puolet oli nähnyt hankkeessa tehtyjä kylävideoita ja vajaa neljännes osallistunut niiden tekemiseen. Kylävideoiden koettiin parantaneet kylän antamaa maaseutukuvaa ja kylän näkyvyyttä, mutta halukkuuteen asua maaseudulla videoilla ei nähty olevan niin selvää vaikutusta.

Hankkeen tavoitteena oli lisätä maaseudun asukkaiden digitalisaatiomyönteistä asennetta sekä vahvistaa heidän digitaalisia taitojaan. Toimenpiteillä on ollut vaikutusta vastaajien digitaalisuuteen ja -asenteeseen, sillä rohkeus käyttää erilaisia digilaitteita ja sovelluksia on lisääntynyt hankkeen toiminta-aikana ja asenne digitalisaatiota kohtaan parantunut. Taidot käyttää erilaisia digitaalisia laitteita ja sovelluksia ovat parantuneet ja sähköisten hyvinvointi- ja terveyspalveluiden käyttö on lisääntynyt.

Johtopäätökset

Kehittämishankkeessa arviointi on kiinteä osa kokonaisuutta ja kehittämisen väline. Hankkeen kuluessa prosessia on arvioitu jatkuvan arvioinnin periaatteella ja toimintaa muokattu ja kohdennettu saadun palautteen sekä välittömien tulosten perusteella. Hankkeen lähtökohtana on ollut järjestää toimintaa kohderyhmän tarpeet huomioiden ja osallistaa kohderyhmä suunnitteluun. Hanke on hyödyntänyt tässä laajaa yhteistyöverkostoa sekä sidosryhmiä.

Saadun palautteen ja empiiristen havaintojen perusteella voidaan todeta Digisti kylässä -hankkeen saavuttaneen erinomaisesti sille asetetut tavoitteet. Hankkeen toteutusajankohta oli haasteellinen vallitsevasta koronapandemiasta ja kevään 2020 poikkeusajasta johtuen. Toisaalta koronapandemia ja yhteiskunnan sulkeutuminen fyysisiltä kontakteilta karanteeninomaisiin olosuhteisiin korosti entisestään tarvetta hankkeen lähtökohtana olleille teemoille ja vauhditti maaseudun digiloikkaa. Hankkeessa reagoitiin tilanteeseen ketterästi ja alettiin kehittää vaihtoehtoisia toteutustapoja suunniteltujen kasvokkaisten toimenpiteiden tilalle. Digitaalisten palveluiden merkitys ja niiden käyttämisen hallinta korostui nopeasti, digituen tarve lisääntyi.

Peilattaessa mennyttä vuotta hankkeen tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja tuloksiin voidaan todeta Digisti kylässä -hankkeen olleen liikkeellä proaktiivisesti ja juuri oikeaan aikaan. Tarve hankkeen teemoille oli noussut jo Sykettä Kylässä -hankkeen (2016–2019) aikana, jolloin esille nousi huoli erityisesti ikääntyvän väestön puutteellisista digitaidoista ja digisyrjäytymisestä. Viime vuosien aikana yhä useammat palvelut ovat muuttuneet sähköisiksi, mikä heikolla digitaidoilla vaikeuttaa huomattavasti arkipäivän asiointia ja palveluiden saatavuutta. Puutteelliset digitaidot ovat omiaan myös lisäämään yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden kokemusta sekä turhautumista. Koronakevät osoitti, miten yhtäkkiä oltiin tilanteessa, jossa jokaiselta kansalaiselta edellytettiin hyviä digitaitoja ja -kanavia, ei pelkästään asiointiin vaan myös yhteydenpidon suhteen. Hankkeessa reagoitiin nopeasti ja alettiin tarjota digitukea puhelimitse sitä tarvitseville. Digitukipuhelimesta oli konkreettista apua monelle maaseudun asukkaalle. Myös muista puhelinneuvontamahdollisuuksista, esimerkiksi valtakunnallisesta Väestörekisterikeskuksen Kansalaisneuvonta-palvelusta, tiedotettiin.

Digitukitoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi hankkeessa on koulutettu digituutoreita paikallisiin sydänyhdistyksiin ja muihin järjestöihin. Koulutettuja tuutoreita on yhteensä 30 henkilöä. Digituutorit ovat henkilöitä, jotka auttavat jäseniä erilaisissa digipulmissa oman

taitotasonsa ja aikataulunsa mukaan. Toiminnanmuotoja on erilaisia, esimerkiksi avustaminen puhelimesta, sovellusten lataaminen tapahtumissa tai kasvatusten tapahtuva avustaminen. Tuutoreiden avuksi on hankkeessa tuotettu tukimateriaalia, ja ne jäävät yhdistystoimijoiden käyttöön jatkossakin. Hankkeen aikana on lisäksi selvitetty digitukipalveluiden linkittymistä osaksi kirjastojen, kansalaisopistojen, seurakuntien ja kylätalojen toimintaa.

Digitukea on jatkossakin saatavilla matalan kynnyksen toimintana, sillä hankkeen tuloksena digitukitoiminta jatkuu Keski-Suomen alueella Sympis ry:n vetoisesti Länkipohjassa ja Sydänyhdistysten toimintana Laukaassa, Jyväskylässä, Karstulassa ja Ala-Keiteleellä sekä maakunnan ulkopuolella Pieksämäellä ja Kangasniemellä. Digituutoreiden järjestäytyminen ja maakunnallinen verkostoituminen jatkuu uudessa maaseuturahaston rahoittamassa Digivireä Keski-Suomi -hankkeessa. Verkostoa kehittämällä pyritään takaamaan paikallisen digituen saatavuus maakunnallisesti (Hankerekisteri).

Digisti kylässä -hankkeen toimenpiteiden avulla maaseudun kylien asukkaiden digiminäpystyvyys, digitaidot ja digitalisaatiomyönteinen asenne kasvoivat ja rohkeus kokeilla ja ottaa käyttöön uusia sähköisiä palveluja ja sovelluksia lisääntyi. Tämä edistää asukkaiden hyvinvointia ja vähentää eriarvoisuutta digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Digitoimintakyvyn paranemisen seurauksena voidaan ajatella, että sähköisten palveluiden saatavuus paranee, digiosallisuus lisääntyy ja digisyrjäytyminen vähenee. Pitkällä aikavälillä tällä voidaan nähdä olevan vaikutusta myös maaseudun asuttuna pysymiseen ja yleiseen hyvinvointiin.

Palautteen perusteella hankkeella on ollut vaikutuksia myös maaseudun yhdistystoimintaan. Digitaitokoulutusten ja verkkoluentojen myötä yhdistykset ovat ottaneet käyttöönsä uusia sähköisiä työkaluja ja viestintäkanavia, joiden avulla yhteydenpito jäseniin ja toiminnan jatkaminen on ollut mahdollista poikkeusaikanakin. Hankkeessa on myös tuotettu Digiosaamisen edistäminen yhdistyksissä -opas, jonka tarkoitus on tarjota yhdistyksille konkreettisia vinkkejä jäsenistön tietokoneen, älylaitteiden ja internetin käyttötaitojen edistämiseen.

Hankkeen pitkän aikavälin tavoitteeksi oli asetettu Keski-Suomen maaseudun asukkaiden hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäminen digitaalisuutta hyödyntäen, kylien ja pienten taajamien asukkaiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen, digitalisaatiomyönteisen asenteen sekä maaseudun vetovoimaisuuden edistäminen. Hankkeen päättyessä voidaan todeta jo useamman

pitkän aikavälin tavoitteen täyttyneen tai siihen tähtäävän toiminnan käynnistyneen ja etenevän oikeaan suuntaan.

Hankkeen toimenpiteet, 110 tapahtumaa ja tilaisuutta ovat edistäneet noin 3000 henkilön digitaitoja ja välilliset vaikutukset huomioiden, arviolta tupla määrä eli 6000 henkilöä on kartuttanut digiosaamistaan hankkeen seurauksena. Kun otetaan huomioon hankkeessa koulutetut digituutorit ja heidän tarjoamansa tuki kanssaihmisille ovat vaikutukset mittavat. Parasta kuitenkin on, että hankkeella on luotu pysyviä käytänteitä ja toiminta jatkuu digituutoriverkostossa ja digitukena usealla paikkakunnalla.

Digisti kylässä -hankkeessa on osattu kohdistaa resursseja viisaasti niihin toimenpiteisiin, joille on ollut kohderyhmän taholta suurin tarve ja osattu jättää vähemmälle huomiolle toimenpiteet, joille aika ei vielä ole ollut otollinen tai todellista tarvetta ei ole ollut.

Hankkeessa on ennakkoluulottomasti kokeiltu erilaisia tapoja tavoittaa eri ikäisiä kyläläisiä ja esimerkiksi erittäin suosittu Minecraft -työpajat voisivat toimia mallina muille toimijoille siitä, kuinka digitaalisuuden keinoin voidaan tehdä kylätoimintaa näkyväksi nuorten keinoin. Myös Lokakylän kylävideo toimii hyvänä esimerkkinä ylisukupolvisuudesta ja sellaisenaan sopii esimerkiksi myös muille.

Hanke on omalta osaltaan vauhdittanut ja tukenut maaseudun digitalisaatiota, ei pakottaen vaan tukien ja sähköisten palveluiden käyttöön kannustaen. Alkusysäys on annettu, tästä on hyvä jatkaa.

Lähteet:

Hankerekisteri. Viitattu 19.1. 2021.

http://www.keskisuomenmaaseutu.fi/hankerekisteri/digivirea_keski-suomi.13.xhtml

Kehittämishanke Digisti kylässä 1.2.2019 –31.1.2021 hankesuunnitelma

Linkola, T. 2014. Minne matka Suomen maaseutu? MAANKÄYTTÖ 4/2014. Viitattu 28.12. 2020.

http://www.maankaytto.fi/arkisto/mk414/mk414_1779_linkola.pdf